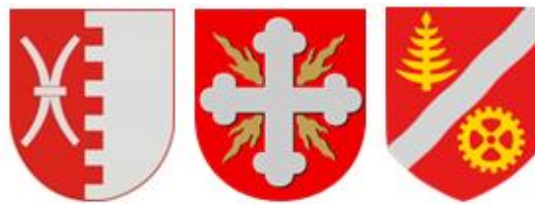

Etelä-Pirkanmaan seudullinen kotouttamisohjelma

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	2
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ	3
1 MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET	4
1.1 Perustieto Suomesta	4
1.2 Ohjaus ja neuvonta.....	4
1.3 Kielipalvelut	5
1.4 Alkukartoitus	5
1.5 Kotoutumissuunnitelma	6
1.6 Kotoutumistuki	7
2 LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT.....	8
2.1 Neuvolat	8
2.2 Varhaiskasvatus	8
2.3 Esiopetus	9
2.4 Valmistava opetus, perusopetus ja S2-opetus	10
2.5 Oman äidinkielen ja uskonnon opetus	11
2.6 Toisen asteen koulutus.....	11
2.7 Nuorisotyö	12
3 HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU (HAMK)	13
4 AIKUISTEN PALVELUT.....	14
4.1 Maahanmuuttajien työllistyminen	14
4.2 Työvoimapalvelut ja kotouttamiskoulutus	15
4.3 Kunnan työllistävät palvelut	16
5 KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA.....	17
5.1 Sosiaalipalvelut	17
5.2 Terveyspalvelut.....	17
5.3 Asuminen.....	18
5.4 Vapaa-aikatoimi.....	18
5.5 Kansalaisopistot.....	19
5.6 Kolmannen sektorin toimijat	19
6 MONIALAINEN YHTEISTYÖ.....	20
6.1 Maistraatti	20
6.2 Poliisi.....	20
6.3 Kansaneläkelaitos, Kela	21
6.4 ELY-keskus	22
7 TILASTOTIETOJA.....	24
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	25
LIITE 1: Pirkanmaan tulkikeskuksen ohjeet tulkin tilauksesta ja käytöstä.....	28

JOHDANTO

Etelä-Pirkanmaalla on edelleen melko vähän maahanmuuttajia (noin kaksi prosenttia väkiluvusta), mutta heidän määränsä on kasvanut vähitellen sekä Akaassa että Valkeakoskella. Yhteensä Etelä-Pirkanmaalla oli vuoden 2012 lopussa 930 vieraskielistä henkilöä, joista 767 oli ulkomaan kansalaisia. Suurimmat ryhmät ovat virolaiset ja venäläiset, mutta alueella on edustettuna lähes 60 kansalaisuutta niin Euroopasta, Pohjois- ja Etelä-Amerikasta, Aasiasta kuin Afrikastakin. Koko alueella on kasvussa nimenomaan työperäinen maahanmuutto, mutta moni saapuu alueelle myös perhesiteen perusteella tai opiskelemaan. Valkeakoskella on lisäksi avoin sopimus Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta. Valkeakoskella sijaitseva HAMK on kansainvälinen oppilaitos, jonka 300 ulkomaisesta opiskelijasta moni jäisi valmistuttuaan mielellään Suomeen töihin.

Uusi [laki kotoutumisen edistämisestä \(30.12.2010/1386\)](#) astui voimaan 1.9.2011. Sen soveltamisala koskee kaikkia maahanmuuttajia. Lain lähtökohtana on perusoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen. Painopiste on maahantulon alkuvaiheessa, johon luodaan johdonmukainen toimenpiteiden jatkumo: perustieto Suomesta, ohjaus ja neuvonta palveluihin, alkukartoitus sekä kotoutumissuunnitelma.

Lain mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitettut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava myös oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa mm. järjestämällä koulutusta. Tavoitteena on myös vahvistaa viranomaisten yhteistä strategista suunnittelua ja monialaista yhteistyötä.

Etelä-Pirkanmaan kotouttamisohjelma on laadittu yhteistyössä kuntien yhteisen kotouttamistyöryhmän sekä ESR-rahoitteen Alueellisen maahanmuuton kehittämishankkeen (ALMA) ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa. Kotouttamisohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja otetaan huomioon myös kuntalain mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Etelä-Pirkanmaan kotouttamistyöryhmässä ovat mukana Anne Laukkanen (Valkeakoski), Juha Salo (Urjala), Sisko Tiusanen (Akaa), Helena Kilkki-Rekola (Valkeakoski-opisto, varalla Tarja Kiuru), Johanna Siuro (HAMK) sekä Vesa Leppänen (Valkeakosken Seudun Kehitys Oy).

Kotouttamistyöryhmä huolehtii jatkossa kotouttamisohjelman seurannasta sekä päivittämisestä vähintään neljän vuoden välein. Valkeakosken kaupungin edustajana hallintojohtaja kutsuu ryhmän kokoon vähintään kerran vuodessa. Kolmen kunnan välisen yhteistyön lisäksi monialainen yhteistyö lisää kuntien sisäistä yhteistyötä, konsultaatiomahdollisuuksia ja tiedonkulkua. Työryhmä toimii tarvittaessa elinkeinoelämän tukena. Siihen kutsutaan vieraaksi ELY-keskuksen, TE-toimiston, 3. sektorin, ym. asiantuntijatahojen edustajia. Lisäksi työryhmän kautta voidaan kartoittaa yhteisiä koulutustarpeita kuntien henkilöstölle.

Aktiivisesta työryhmätyöskentelystä kiittäen
Aluekoordinaattori Katariina Tcheuffa
+358 40 806 3609
ALMA - Alueellisen maahanmuuton kehittämishanke
Tampereen kaupunki
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/alma

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Maahanmuuttaja	Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.
Ulkomaalainen	Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan. Työnteko-oikeus 3-6kk hakemuksen jättämisestä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen vuosittainen kiintiö on 750.
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä.
Kotouttaminen	Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään ja tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista.
Kotoutuminen	Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on ylisukupolvinen prosessi, jolla tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttajan oma kulttuurista vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin, vaikka he olisivatkin syntyneet ja kasvaneet uuden kulttuurin keskellä. Perheenjäsenten kotoutuminen on usein myös eriaikaista. Minkälaista tukea ja ohjausta tarvitaan ja kuinka pitkän ajan, riippuu kotoutujan taustasta (kotimaa ja maan tilanne, koulutustausta, elämäkokemukset), iästä, omista tavoitteista ja maahanmuuton syistä. Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat kulttuurista riippumatta yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi tulemisen tarve. Fyysisten perustarpeiden (asuminen, ruoka, vaatteet) tyydyttämisen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee tukea sosiaalisen yhteisön löytämiseen ja siinä hyväksytyksi tulemiseen. Tärkeä elementti kotoutumisprosessissa on oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.

1 MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET

Työ- ja elinkeinoministeriön vuoden 2012 [maahanmuuttajabarometrin](#) mukaan maahanmuuttajat kokevat kotoutumisen kannalta tärkeimmiksi tekijöiksi työn, suomen tai ruotsin kielen taidon, turvallisuuden ja terveyspalvelut. Erittäin tärkeitä asioita ovat lisäksi sopiva asunto sekä lasten pääsy kouluun tai opiskelemaan. Kyselyyn vastanneet käyttävät julkisista palveluista eniten liikunta- ja kirjastopalveluja sekä Kelan palveluja. Parhaiten heidän tarpeisiinsa vastasivat lasten päivähoito- ja neuvolapalvelut, nuorten harrastustoimintaan liittyvät palvelut sekä kirjasto-, liikunta- ja kulttuuripalvelut. Kuitenkin yli puolet vastaajista koki saaneensa melko vähän, vähän tai ei lainkaan tietoa tarjolla olevista palveluista.

1.1 Perustieto Suomesta

Viranomaiset ovat velvollisia antamaan maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta palvelujärjestelmästä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä. Kaikille Suomeen muuttaville annetaan [Perustietoa Suomesta](#) -aineisto oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä. Opasta voi tilata neljällä eri kielellä ja se löytyy myös internetistä suomen, ruotsin, englannin, venäjän, espanjan, ranskan, kiinan, arabian, persian, somalin sekä thain kielellä.

Perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa löytyy 15 eri kielellä myös [Infopankin](#) sivuilta. Infopankin yhteydessä toimii sähköinen [Finnishcourses.fi](#) – kurssihakupalvelu, josta löytyvät Pirkanmaalla järjestettävät kaikille avoimet suomen kielen kurssit. Kurssija voi hakea suomeksi, englanniksi ja venäjäksi sekä kurssipaikan että kurssitason mukaan. Finnishcourses.fi:stä löytyvät kurssien kurssipaikka ja -aika, tasovaatimukset, hinta ja ilmoittautumisohjeet. Kurseille ilmoittaudutaan kunkin koulutuksenjärjestäjän oman ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Myös lisätiedot kurseista kysytään suoraan koulutuksenjärjestäjiltä. Koulutuksenjärjestäjissä on muiden muassa alueen työväen- ja kansalaisopistoja, järjestöjä sekä seurakuntia. Työvoimakoulutuksina järjestettävistä suomen kielen kurseista tiedottavat jatkossakin paikalliset TE-toimistot.

[Pirkanmaan TE-toimiston kotisivuilla](#) on maahanmuuttajille tietoa ja hyödyllisiä linkkejä. Maahanmuuttajille on kotisivulla myös [englanninkielinen yhteydenottolomake](#). Informaatiota, opastusta ja ohjausta antavat myös valtakunnallinen [Työlinja](#) ja Pirkanmaan TE-toimiston puhelinpalvelu. Puhelinpalvelussa asiakas voi hoitaa lähes kaikkia työnhaun käynnistämiseen ja jatkamiseen liittyviä asioita. Työnhakijaksi rekisteröitymisen jälkeen puhelinpalvelusta otetaan asiakkaaseen aina yhteyttä. Toimipaikoissa on myös verkkoneuvoja ja heiltä saa apua esimerkiksi asiakkaaksi rekisteröitymisessä. Verkkoneuvoja on myös TE-palvelun Etelä-Pirkanmaan toimipaikoissa. TE-toimistosta on saatavissa myös kotoutumiseen liittyvää kirjallista materiaalia.

Etelä-Pirkanmaan palveluista on laadittu englanninkielinen opas [A Little Survival Guide for Immigrants](#), joka on tavoitteena päivittää.

1.2 Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Alkuvaiheessa maahanmuuttajan tuen ja ohjauksen tarve on suuri, koska kieli on vielä vieras. Suomalainen yhteiskuntajärjestelmä on hyvin erilainen verrattuna monien muiden maiden järjestelmiin ja myös se tuottaa vaikeuksia. Erilaiset kulttuuriset tavat, arvot ja käsitykset voivat varsinkin alkuvaiheessa saada aikaan väärinkäsityksiä. Perehdyttäminen suomalaiseen yhteiskuntaan on keskeistä kotouttamisessa.

Kunta voi hankkia ostopalveluna omakielistä neuvontaa [Maahanmuuttajaneuvonnasta](#) (Tuomiokirkonkatu 12, 33100 Tampere, puh. 040 806 2526 ja 040 806 2527, sähköposti: maahanmuuttajaneuvonta(at)tampere.fi). Omakielinen neuvoja tulee kuntaan kertomaan asiakkaan omalla kielellä valtion ja kunnan palveluista, maahanmuuttoprosessista ja kotoutumisesta tai lähtee mukaan esimerkiksi eri virastoihin. Neuvonta palvelee asiakkaita Tampereella ja antaa opastusta esimerkiksi asumiseen, työhön, koulutukseen ja terveyteen liittyvissä kysymyksissä. Asiakkaita palvelee 12 neuvojaa, 16 eri kielellä. Kaikki neuvojat palvelevat asiakkaita myös suomeksi.

1.3 Kielipalvelut

Kielipalveluilla tarkoitetaan käännös- ja tulkkipalveluja. Kotoutumista edistävässä laissa (1386/2010) sekä hallintolaissa (434/2003) säädetään, että viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Ulkomaalaislain (301/2004) lupahallintoasioita koskevasta tulkitsemisesta säädetään ulkomaalaislain pykälissä 10 ja 203. Kielipalveluja tulee käyttää erityisesti maahantulon alkuvaiheessa sekä silloin, kun on päätettävä maahanmuuttajan oikeuksista, etuuksista ja velvollisuuksista tai kun asian selvittäminen muutoin sitä vaatii.

Hallintolain 13 §:ssä säädetään tulkin ja kääntäjän salassapitovelvollisuudesta. Tulkki tai kääntäjä ei saa luvottomasti ilmaista tulkitsemistilanteessa tietoonsa saamaansa luottamuksellista tietoa. Tulkin tai kääntäjän tehtävänsä hoitamista varten muutoin saamia tietoja koskevaan salassapitovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) silloinkin, kun tietoja on saatu muulta kuin asiaa käsittelevältä viranomaiselta.

Tulkin varaa se työntekijä, joka tulkkia tarvitsee. Tilaajalla on kielipalveluita käyttäessään vastuu laadukkaiden ja ammatillisten palveluiden käyttämisestä. Asiakkaan oikeuksien, taloudellisten etujen tai lainmukaisten velvollisuuksien ollessa kyseessä on ensiarvoisen tärkeää että tulkki on ammatillinen ja pätevä. Siksi on aina käytettävä ammattitulkkia viranomaisasioinneissa, ei koskaan lasta, lähiomaista tai tuttavaa. Tulkattuun tapaamiseen on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin verrattuna.

Tulkki- ja käännöspalveluja tuottavat alueelliset tulkkikeskukset, joita on Suomessa yhdeksän. Pirkanmaan alueella tulkkaukspalveluja tarjoaa [Pirkanmaan tulkkikeskus](#). Tulkkaukspalvelujen saatavuutta sekä huomattaviakin säästöjä voidaan saavuttaa käyttämällä etä- ja puhelintulkkausta. Kaikissa tulkkikeskuksissa on mahdollisuus sekä puhelin- että videotulkkaukseen. Puhelintulkkaukset onnistuu parhaiten hyvälaatuisella kaiutinpuhelimella. Muita hyödyllisiä ohjeita tulkin tilaamisesta ja käytöstä saa esimerkiksi [Pirkanmaan Tulkkikeskuksen esitteestä](#), joka on myös tämän kotouttamisohjelman liitteenä.

Jokainen kuntien hallintokunta varaa omaan budjettiinsa tarvittavan määrärahan tulkkaukspalvelujen ostamiseen. Jokainen hallintokunta vastaa itse tulkkauksekustannuksista niiden maahanmuuttajien osalta, joiden kohdalla kunta ei saa valtiolta korvausta pakolaisaseman perusteella. Pakolaisasiakkaiden tulkkipalvelut korvataan kunnille valtion varoista ilman aikarajaa kansalaisuuden saamiseen saakka. Paluumuuttajien osalta korvauksia saadaan kuuden kuukauden ajalta.

1.4 Alkukartoitus

Kotoutumista edistävän lain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen. Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä. Parhaimmillaan

alkukartoitus on vuorovaikutteinen tapahtuma, jonka avulla maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedot esim. koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista heti Suomeen muuton alkuvaiheessa alkuhaastattelun aikana. Alkukartoitukseen perustuen arvioidaan tarve maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan. Tähän vaikuttavat henkilön tarve kotoutumiskoulutukseen, omaehtoiseen opiskeluun, ym. kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin.

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon. Kuntien sosiaalipalvelut hankkivat alkukartoituksen ostopalveluna Valkeakoski-opistosta maahanmuuttajalle, joka on sosiaalitoimen asiakas ja saa muuta taloudellista tukea kuin tilapäistä toimeentulotukea. Alkukartoitus voidaan tehdä Valkeakoski-opistossa myös muulle sitä pyytäneelle henkilölle eli lähinnä kotona oleville puolisoille, opiskelijoille ja vanhuksille tai työssä käyville henkilöille. Alkukartoituksen järjestäjä ohjaa asiakkaan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita.

Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden sisällä asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoituspyynnöstä. Käytännössä TE-toimisto käynnistää alkukartoituksen noin kahden viikon kuluessa rekisteröitymisestä TE-toimiston asiakkaaksi. Rekisteröityminen tapahtuu verkossa. Mikäli se ei ole mahdollista, voi rekisteröityä käymällä lähimmässä TE-palvelussa. Pirkanmaan TE-toimistossa alkukartoitukset laaditaan eteläisen Pirkanmaan osalta Akaassa (Kirkkotori 10, Toijala) ja Valkeakoskella (Liikekeskus Koskikaran yhteispalvelupiste, Valtakatu 9-11). Asiakkaan on mahdollista asioida myös Tampereen TE-palvelussa (Pellavatehtaankatu 25). Alkukartoitukseen kutsutaan asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan sosiaaliryöntekijä ja tulkki. Maahanmuuttajien alkukartoitus tapahtuu ajanvarauksella ja siihen asiakkaalle lähetetään henkilökohtainen kutsu.

Alkukartoituksessa selvitetään seuraavia työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia:

- 1) luku- ja kirjoitustaito;
- 2) suomen kielen taito;
- 3) opiskelutaidot ja -valmiudet;
- 4) aikaisempi koulutus ja työkokemus;
- 5) erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet;
- 6) omat työllistymis- ja koulutustoiveet;
- 7) elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet

Alkuhaastattelu ja tarkentavat toimenpiteet tehdään asiakkaan äidinkielellä tai kielellä, jota asiakkaan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän, jos tämä ei osaa kielilain mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä tai hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi.

Kunnat laskuttavat Pirkanmaan ELY-keskukselta 700 euroa kutakin kunnan tekemää alkukartoitusta kohti. Kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta järjestänyt ainakin alkuhaastattelun.

Esimerkkejä alkukartoituksen hyvistä käytännöistä muualla Suomessa: [Alkukartoituksen avuksi – Esimerkkejä kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä \(TEM\)](#)

1.5 Kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajalla, joka on rekisteröitynyt työttömäksi työnhakijaksi tai joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea, on oikeus yhteistyössä kunnan ja TE-toimiston kanssa laadittavaan kotoutumissuunnitelmaan. Se voidaan laatia myös henkilölle, jos alkukartoituksen perusteella arvioidaan, että suunnitelma edistäisi hänen kotoutumistaan. Kotoutumissuunnitelman laatiminen käynnistetään

viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksesta. Kotoutumissuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan kunnan, TE-toimiston ja maahanmuuttajan kesken.

Kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kolme vuotta maahanmuuttajan ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Aikaa voidaan erityistapauksissa, esimerkiksi sairauden tai äitiysloman vuoksi, pidentää kahdella vuodella. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on kestoaltaan enintään yhden vuoden. TE-toimiston osalta kotoutumissuunnitelmat laaditaan samoissa toimipaikoissa kuin alkukartoituksetkin eli Akaassa (Kirkkotori 10, Toijala) ja Valkeakoskella (Liikekeskus Koskikaran yhteispalvelupiste, Valtakatu 9-11). Asiakkaan on mahdollista asioida myös Tampereella.

1.6 Kotoutumistuki

Kotoutumistuki on kotoutumissuunnitelman ajaksi tarkoitettu taloudellinen tuki, jonka avulla pyritään parantamaan työelämään ja jatkokoulutukseen hakeutumisen edellytyksiä. Kotoutumistuki muodostuu Kelan myöntämästä työmarkkinatuesta tai sosiaalitoimiston myöntämästä toimeentulotuesta. Maahanmuuttajilla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ensimmäisen kolmen vuoden aikana muutoin kuin kotoutumistukena.

Lähde: TEM/ELY-keskus

2 LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT

Lasten ja nuorten kotouttamisessa ensisijaista on ongelmien ennaltaehkäisy, erityistarpeiden ja ongelmien tunnistaminen ja varhainen puuttuminen. Lasten ja nuorten palveluissa korostuu tiivis yhteistyö lasten vanhempien ja huoltajien sekä muiden lasten kanssa toimivien tahojen kanssa. Maahanmuuttajavanhempia tutustutetaan päivähoidon- ja koulutusjärjestelmään, jolloin he voivat seurata lastensa edistymistä.

Maahanmuuttajaperheillä on oikeus säilyttää oma perhekäsityksensä, mutta lasten oikeuksissa on noudatettava Suomen lainsäädäntöä. Erityistä huomiota vaatii tilanne, jossa lapset ovat tulleet maahan eri aikaan kuin heidän vanhempansa. Tasavertainen osallistuminen koulutukseen, työelämään tai muuhun sosiaaliseen toimintaan saattaa olla vaikeaa perhekulttuurista ja sukupuolirooleista johtuen. Kotoutumisen yksi tavoite on turvata myös naisten tasavertainen osallistuminen sekä perusoikeuksien toteutuminen.

Maahanmuuttajaperheiden kotouttaminen edellyttää eri viranomaisten ja maahanmuuttajien yhteistyötä. Perheiden erilaiset elämäntilanteet tulee ottaa huomioon joka palveluorganisaatiossa. Maahanmuuttajaperheiden kotouttamisessa tulee ottaa huomioon erityisesti lasten ja nuorten näkökulma.

2.1 Neuvolat

Neuvolassa maahanmuuttajaperheisiin sovelletaan normaalia tarkastuksista saatua ohjeistusta huomioiden kulttuurinen tausta. Neuvolassa käytetään tulkkia, jos kumpikaan vanhemmista ei puhu riittävän hyvin kieltä, jota neuvolassa ymmärretään. On taattava, että perhe voi kommunikoida ymmärtämällään kielellä. Tulkkia varattaessa kysytään, onko asiakkaalla toivomusta tulkin sukupuolesta.

Maahanmuuttajaperheiden kanssa työskentely ja tilanteen valmistelu vievät usein keskimääräistä enemmän aikaa. Tulkin, lääkärin ja terveydenhoitajan ajanvaraukset tulee tehdä hyvissä ajoin etukäteen, ja vastaanotolle varataan kaksinkertainen aika normaaliin vastaanottoaikaan verrattuna. Vastaanotolla toteutetaan ikäkausitarkastuksia valtakunnallisen ohjelman mukaisesti. Rokotusohjelma tarkistetaan. Terveysneuvonnassa ja kasvatuserityksessä huomioidaan kulttuuriset erot. Neuvolakäynnillä huomioidaan erityistä tukea tarvitsevat lapset ja perheet. Tarvittaessa heille tarjotaan tihennettyjä vastaanottokäyntejä. Yhteistyö varhaiskasvatukseen sekä tarvittaessa lastensuojelun ja perhetyön/perhekeskuksen kanssa on erityisen tärkeää maahanmuuttajalasten kohdalla.

Haasteena on kotona olevien puolisoiden tavoittaminen sekä sitouttaminen käyttämään neuvolan palveluita. Vanhemmat tarvitsevat kasvatuserityksistä ja toimintamalleja sekä tukea kasvatukseen. Maahanmuuttajalapsen lapset tarvitsevat nykyistä enemmän tietoa lapsen oikeuksista selkokielellä ja omalla kielellään. Koulujen lisäksi neuvolat ovat keskeisiä palvelupaikkoja, joissa vanhemmat ja lapset voivat saada tietoa ja tukea. Henkilökunnan osaamista lisätään, jotta he osaavat tarvittaessa tunnistaa merkit perheväkivallasta. Tarvittaessa puolisot tavataan erillään. Tulkin ammattimaisuus ja asiantuntevuus ovat ehdottoman tärkeitä luottamuksen saavuttamiseksi. Lasta tai sukulaista ei koskaan käytetä tulkkinä.

Hyödyllisiä linkkejä:

- Monikielinen lastensuojelun infisivusto maahanmuuttajille: <http://www.lastensuojelu.info/fi/>

2.2 Varhaiskasvatus

Akaassa toimii syksyllä 2013 kymmenen päiväkotia sekä yksi ryhmäperhepäiväkoti. Valkeakoskella päiväkotia on 11 ja Urjalan kunnassa yksi, jonka lisäksi on kaksi ryhmäperhepäivähoitokotia. Päivähoidon henkilöstö kohtaa arjessaan perheen, joka saattaa olla vasta tutustumassa suomalaiseen yhteiskuntaan lukuisine ohjeineen ja sääntöineen sekä erilaisine tapoineen. Henkilöstöltä tarvitaan vuorovaikutustaitoja ja lapsen sekä vanhempien kieli- ja kulttuuritaustan huomioimista. Maahanmuuttajaperheet ovat hyvin

heterogeeninen joukko, joilla on erilaisia lähtömaita, maahantulosyitä, koulutustaustoja, uskontoja, jne. Lisäksi monikulttuurisuutta lisäävät ns. kahden kulttuurin perheet, joissa toinen vanhempi on suomalainen. Päiväkodit antavat tietoa vanhemmille ja tukevat lasten kasvatuksessa ja sitä kautta perheiden kotoutumista.

Päivähoitopaikkaa haetaan neljä kuukautta ennen toivottua hoidon alkamista. Mikäli hoidon tarve ei ole ennakoitavissa, on hoitopaikkaa haettava välittömästi ja kunnalla on järjestelyaikaa kaksi viikkoa hakemuksen jättämisestä lukien. Tavoitteena on sijoittaa maahanmuuttajataustaiset lapset päivähoidon normaaliapaikoille suomenkielisten lasten joukkoon ottaen kuitenkin huomioon kunkin lapsen yksilölliset erityistarpeet. Vanhempien toiveita lapsen hoitopaikasta ja hoitomuodosta pyritään kunnioittamaan. Jokaiselle lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma, johon on maahanmuuttajalapsille laadittu omat tavoitteet.

Etelä-Pirkanmaan kunnat laativat yhteistyössä päivähoidon monikulttuurisuuskäsikirjan syksyllä 2013. Tavoitteena on varhaiskasvatuksen työkalun luominen ja käytäntöjen yhtenäistäminen. Vastuuhenkilö on Akaan päivähoidon johtaja Anneli Säteri. Myös henkilökunnan monikulttuurisuustaitoja tukevia koulutuksia järjestetään yhteistyössä. Tavoitteena on käännettää päivähoitohakemukset yhteistyössä englanniksi, venäjäksi ja viroksi.

Päiväkodit tekevät maahanmuuttajalasten asioissa yhteistyötä neuvolan sekä tulkkien kanssa erityisesti päivähoidon alkuvaiheessa. Lapsia ei käytetä tulkkeina. Päiväkotia tiedotetaan maahanmuuttajalapsesta ja mahdollisista erityistarpeista ennen päivähoidon aloittamista. Kaksikielisyyttä ja oman kulttuuri-identiteetin rakentumista tuetaan turvallisessa ilmapiirissä, jossa jokainen lapsi voi kokea kiintymystä ja arvostusta. Varhaiskasvatuksessa lapsen omaan kulttuuriin, elämäntapoihin ja historiaan perehdytään, niitä arvostetaan ja ne otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon varhaiskasvatuksen arkipäivässä (esim. ruokailurajoitteet). Päiväkotien arjessa tutustutaan eri kulttuureihin yhteistyössä esimerkiksi Musiikkiopiston kanssa.

Päiväkodissa testataan kielitaitoa ja arvioidaan kouluvalmiuksia yhteistyössä perheneuvolan kanssa. Päivähoidosta esiopetukseen siirtymisen nivelvaiheeseen panostetaan huolellisesti. Yhteistyö perheiden kanssa on tärkeää. Perheiden kanssa kannattaa tarvittaessa käyttää selkeää ilmaisua tai selkokieltä eli kieliopillisesti oikeaa, rauhallista peruskieltä, joka välttää pitkiä ja vaikeita sanoja. Myös kaikki kirjalliset viestit, esim. tiedotteet retkistä, juhlista ja lomista, on syytä tehdä selkokielellä ja esimerkiksi piirroksia ja kuvia hyödyntäen.

2.3 Esiopetus

Esiopetus on osana varhaiskasvatusta tarjottavaa suunnitelmallista opetus- ja kasvatustyötä. Lapsi osallistuu esiopetukseen vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista eli pääosin 6-vuotiaana. Esiopetuksen tehtävänä on mm. edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen tervettä itsetuntoa myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetusta annetaan koulupäivinä keskimäärin 20 tuntia viikossa eli 4 tuntia päivässä. Lain mukaan esiopetusta on annettava 700 tuntia vuodessa. Kunnat voivat itse määrittää, miten se järjestetään.

Esiopetusvuonna tehtävien arviointien lisäksi lapsen kielen kehittymistä ja kielen tasoa voidaan arvioida soveltuvilla testeillä ja materiaaleilla. Esiopetus suunnitelman laadinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota S2-kielen opetussuunnitelmaan. Suomen kielen oppimisen seurantalomake siirretään vanhempien luvalla kouluun koulutulokaskaavakkeen mukana, jolloin syntyy jatkumo alakouluun ja tieto kielen kehityksen vaiheista on näkyvissä. Kevään oppilaanhuoltopalaverissa mietitään yhdessä vanhempien ja koulun kanssa lapselle sopiva luokka- ja koulusijoitus. Yhteistyö nivelvaiheessa lasten siirtyessä perusopetukseen on

tärkeää. Esimerkiksi kuvien käyttöä opetuksen tukena voi jatkaa perusopetuksessakin. [Eka-peliä maahanmuuttajalapsille](#) voi myös hyödyntää.

2.4 Valmistava opetus, perusopetus ja S2-opetus

Valmistavaa opetusta annetaan 7-17-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun. Valmistavalla luokalla opiskellaan pääosin yhden lukuvuoden ajan, jonka jälkeen oppilas siirtyy omaan lähikouluunsa. Etelä-Pirkanmaan peruskouluissa ei toistaiseksi ole valmistavaa luokkaa monikielisten oppilaiden vähäisen määrän vuoksi, mutta se perustetaan tarvittaessa jos oppilaita on enemmän. Sen sijaan oppilaat saavat tehostettua tukea. Halutessaan oppilaat voivat käydä Tampereella valmistavassa opetuksessa, mutta matka on monelle liian pitkä. Valmistavan opetuksen oppilasmäärä Tampereella kasvaa jatkuvasti.

Valmistavan opetuksen järjestäminen rahoitetaan oppilaskohtaisella valtionosuudella. Opetuksen järjestäjälle maksetaan perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa kaksinkertaisena ilman kunnan rahoitusosuutta. Valmistava opetus on mahdollista yhdellekin oppilaalle. Lisätietoa: [Perusopetukseen valmistava opetus. Opetushallitus, 2012](#). Julkaisun lopussa on linkkejä muuhun hyödylliseen materiaaliin.

Perusopetuksen tavoitteena on taata kaikille lapsille tasavertaiset mahdollisuudet jatko-opintoihin ja muuhun elämään. Maahanmuuttajaoppilaat käyvät koulua asuinalueellaan ikätasoaan vastaavalla luokka-asteella. Akaassa toimii syksyllä 2013 kahdeksan alakoulua, Urjalassa viisi ja Valkeakoskella 10. Yläkouluja on Akaassa ja Valkeakoskella kaksi sekä Urjalassa yksi.

Maahanmuuttajaoppilaiden opetus ja vastuu heidän kielenoppimisestaan kuuluu jokaiselle opettajalle, ei vain yksittäisille S2-opettajille tai erityisopettajille. Kodin ja koulun yhteistyö erityisesti alkuvaiheessa vaatii panostusta. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi maahanmuuttajaoppilas ja hänen perheensä tarvitsevat riittävästi ohjausta ja tietoa koulujärjestelmästä, perusopetuksen ja kouluyksikön tavoitteista, mutta eri näkökulmasta kuin suomalaiset oppilaat ja vanhemmat, joille koulumaailma on jo tuttu. Vanhemmille tarjotaan tilaisuuksia tutustua suomalaiseen koulumaailmaan.

Kontaktit suomalaisten lasten ja nuorten kanssa ovat tärkeitä maahanmuuttajalapsen ja –nuoren kotoutumisessa. Lasta ja nuorta kannustetaan harrastuksiin ja erilaisiin vapaa-ajantoimintoihin yhdessä suomalaisten lasten ja nuorten kanssa. Koulu tekee yhteistyötä nuorisotoimen kanssa. Lisäksi ala- ja yläkoulujen on hyvä tehdä yhteistyötä ja kommunikoida enemmän. Koulussa maahanmuuttajalasten on hyvä tietää auttavien henkilöiden roolit: koulukuraattori, terveydenhoitaja, opinto-ohjaaja jne. Koulun on puututtava kaikkiin rasismiin muotoihin, esim. kiusaamiseen, syrjintään, ryhmästä poissulkemiseen, haukkumiseen ja nimittelyyn. Koulun tavoitteena on pitää esillä monikulttuurisuutta ja edistää kansainvälisyyttä mm. kansainvälisyyskasvatuksella, rasismiin vastaisen viikon tempauksilla jne.

Suomi toisena kielenä (S2)-opetus on perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvää opetusta. S2 on tarkoitettu kaikille niille oppilaille, joiden kielitaito ei ole äidinkielen tasoinen kielen kaikilla osa-alueilla. **Kriteerinä tulee käyttää ainoastaan kielitaidon tasoa eikä esimerkiksi synnyinmaata, kansalaisuutta, väestökisteriin merkittyä äidinkieltä tai Suomessa oloaikaa.** Kielitaidon tason arvioi S2-opettaja yhdessä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. S2-opetusta järjestetään äidinkielen tunneilla eriytetynä, erillisinä S2-tunteina tai tukiopetuksena. Oppilaan todistuksessa S2-oppimäärä arvioidaan suomi äidinkielenä – oppimäärän sijasta. Tavoitteena on laatia S2-arvioinnista yhtenäinen linjaus.

Etelä-Pirkanmaan koulujen henkilökunnat osallistuvat yhteisiin monikulttuurisuustaitoja kehittäviin ja tukeviin koulutuksiin. Oppimissuunnitelmapohjat monikielisille oppilaille ovat muokattavissa eri-ikäisille, mm. esikoululaisille sopiviksi. Tulkkien käytössä voidaan tehdä yhteistyötä päiväkotien kanssa. Läksyparkkitoimintaa mietitään yhteistyössä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa.

Lisätietoja varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta sekä kouluista Etelä-Pirkanmaalla: [Akaa](#), [Ujala](#), [Valkeakoski](#).

Hyödyllisiä linkkejä:

- Opetushallitus: [Monikulttuurisuustaitojen kehittäminen koulu yhteisössä](#)
- [Moped](#) on monikulttuurisen pedagogiikan sivusto, joka on suunnattu kouluikäisten lasten opettajille ja heidän vanhemmilleen. Mopedista löytyy monenlaista tärkeää tietoa koulun arkipäivästä. Sivuilta löytyy mm. kokoelma kouluissa tarvittavia [hallinnollisia lomakkeita eri kielillä](#)
- [Sutina](#) on S2-opettajat ry:n jäsenlehti. Lehdessä kirjoitetaan S2-alan ajankohtaisista teemoista, esitellään uutta tutkimusta ja kirjallisuutta ja julkaistaan keskustelupuheenvuoroja.
- [Pelastakaa Lapset: Rasisminvastainen työ ja materiaalia](#)
- Siirtolaisuusinstituutti on koonnut muuttoliikkeisiin ja maahanmuuttoon liittyvän opetuskokonaisuuden, joka yhdistää asi tiedon sekä leikinomaisen oppimisen. [Opetuspaketti](#) lähetetään joukkopostituksena kaikkiin Suomen yläkouluihin ja lukioihin.
- [Osallisena Suomessa -hanke](#)
- [Etnisten suhteiden neuvottelukunta](#)

2.5 Oman äidinkielen ja uskonnon opetus

Maahanmuuttajien äidinkieli on tarkoitettu esikoulua, peruskoulua ja lukiota käyville maahanmuuttajataustaisille lapsille, jotka puhuvat opetuskieltä äidinkielenään tai kotikielenään. Oman äidinkielen opiskelun merkitys on laajasti tutkimuksin todennettu. Omakielisen avun tarve on suuri varsinkin silloin, kun suomen kielen taito on vielä heikko. Kokemuksien ja myös kielitieteellisen tutkimuksen valossa oman äidinkielen puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen oppiminen tukee sekä lapsen että aikuisen vieraan kielen oppimista. Oman äidinkielen ja suomen kielen opiskelu yhdessä mahdollistavat toiminnallisen kaksikielisyyden syntymisen. Etelä-Pirkanmaalla oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan joko lähi- tai etäopetuksena.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea vuosittain erillistä valtionavustusta Opetushallitukselta oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Oman äidinkielen opetuksen ryhmässä on opetuksen alkaessa oltava vähintään neljä oppilasta. Opetusta on enintään kaksi ja puoli viikkotuntia. Vähemmistöuskontojen ja elämäntietämystiedon opetusta järjestetään, jos vähintään kolme opetukseen oikeutettua asuu saman kunnan alueella. Oman äidinkielen ja uskonnon etäopetuksesta voi tiedustella lisää suunnittelija Katja Simoselta (puh. 050 550 6704, katja.simonen@tampere.fi). Lisätietoja: [Oma kieli – oma mieli- Opas oman äidinkielen oppimisen tukemiseen, Opetushallitus, 2009](#).

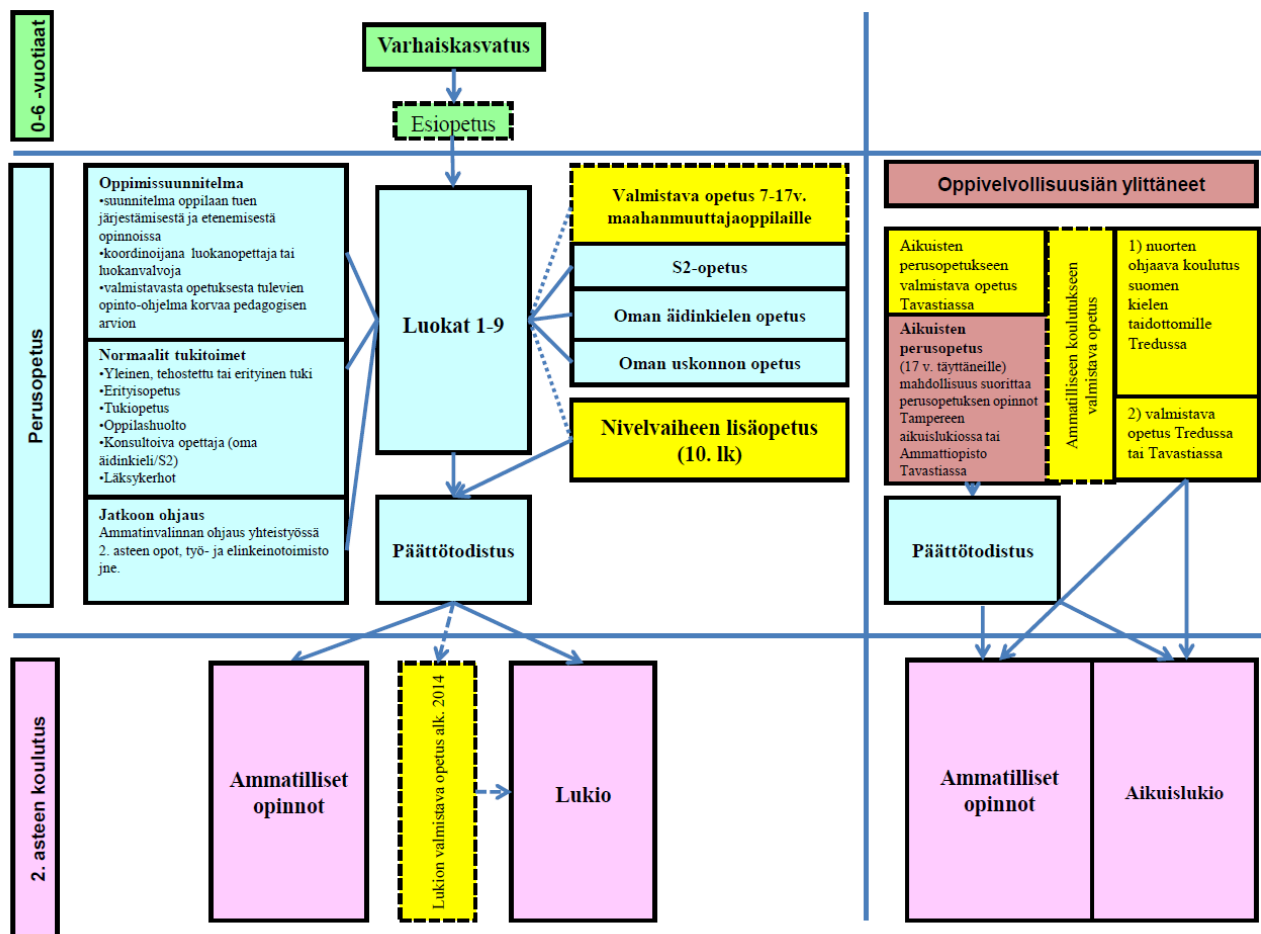
2.6 Toisen asteen koulutus

Etelä-Pirkanmaalla toimivat Valkeakosken Tietotien lukio, Väinö Linnan lukio Uralassa sekä Akaan lukio Toijalassa. Tietotien lukiossa ja Akaan lukiossa toimii myös aikuislukio. Vuoden 2014 alusta on mahdollista myös lukion valmistava opetus Tampereella. Etelä-Pirkanmaalla sen järjestämiseen tulevaisuudessa varaudutaan, mutta toistaiseksi tilanne arvioidaan lukukausikohtaisesti. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden on mahdollista suorittaa peruskoulun oppimäärä Tampereen Aikuislukiossa sekä ammattiopisto Tavastiassa Hämeenlinnassa.

Ammatillista peruskoulutusta seudulla tarjoavat esimerkiksi [Valkeakosken ammatti- ja aikuisopisto](#), [Forssan ammatti-instituutti](#) ja [Koulutuskeskus Tavastia](#) Hämeenlinnassa. Ammattiopisto Tavastiassa maahanmuuttajat opiskelevat pääosin yhdessä suomalaisten kanssa. Nuorten koulutuksissa opiskelee noin 100 maahanmuuttajataustaista opiskelijaa. Aikuiskoulutuksissa heitä opiskelee vuositasolla noin 200. Ammattiopisto Tavastiassa maahanmuuttajataustainen opiskelija voi osallistua suomi toisena kielenä –

opetukseen ja saada erilaisia tukitoimia oppimiseensa. Ammattiopisto Tavastia järjestää myös Aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta. Koulutus kestää henkilökohtaisen opiskeluohjelman mukaisesti noin 1,5 – 2 vuotta ja sen aikana on mahdollista suorittaa perusopetuksen oppimäärä. Jos opiskelijan tavoitteena on hakeutua suorittamaan aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta, mutta hänen kielelliset ja opiskeluvalmiutensa eivät vielä riitä opiskeluun, hän voi hakea aikuisten perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Tavastiassa järjestetään lisäksi Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta (Mava), jossa opiskelija vahvistaa suomen kielen osaamistaan, tutustuu eri koulutusvaihtoehtoihin ja työelämään, opiskelee mm. matematiikkaa, opinto-ohjausta, luonnontieteitä ja englantia.

Kaavio 2: Maahanmuuttajaoppilaan koulupolku (kouluikäiset sekä oppivelvollisuusiän ylittäneet)

2.7 Nuorisotyö

Nuorisopalvelujen kaikki toiminta on avointa myös maahanmuuttajalapsille ja –nuorille. Haasteena on madaltaa heidän kynnystään tulla mukaan toimintaan. Tavoitteena on tehdä yhteistyötä koulujen kanssa esimerkiksi järjestämällä yhteisiä vanhempainiltoja, jolloin vanhemmat voivat tulla tutustumaan nuorisotiloihin ja niiden toimintaan opinto-ohjaajan tai koulukuraattorin kanssa. Nuorille puolestaan pyritään järjestämään käytännönläheistä toimintaa (pelit, leikit, tms.), jolloin ryhmään pääseminen helpottuu. Vuoropuhelulle sekä vanhempien että nuorten kanssa on varattava riittävästi aikaa. Nuorisotoiminnan tavoitteena laajemmin on edistää maahanmuuttajalasten ja –nuorten kotoutumista sekä lisätä suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä.

Valkeakosken kaupungin nuorisotoimen tuki- ja neuvontapalvelut tarjoavat yksilövalmennusta työttömille ja/tai ammattikouluttamattomille alle 29-vuotiaille valkeakoskelaisnuorille. Starttipaja toimii nuorisokahvila Barbaarin tiloissa. Nuorten Ykspajat Akaassa ja Urjalassa ovat ns. seinättömiä työpajoja ja osa kuntien nuorisotyötä. Akaan Ykspaja on vakinaistettua toimintaa, Urjalan Ykspajalle haetaan vuosittain rahoitusta. Ykspajojen nuorisoneuvojat tukevat nuoria yksilövalmennuksen keinoin opiskeluun ja työelämään liittyvissä kysymyksissä. Akaan etsivän nuorisotyöstä vastaa etsivä nuorisotyöntekijä.

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen tai muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta.

Etelä-Pirkanmaan kuntien nuorisovaltuustot ovat nuorten oma vaikuttamiskanava. Nuorisovaltuustot pyrkivät edistämään nuorten aktiivista kansalaisuutta. Kaikkia nuorisotoimen tiloja on mahdollista vuokrata tai lainata kerho-, kokous-, juhla-, ym. kokoontumisiin yksityisesti ja yhteisöllisesti.

TE-toimistossa nuorten kotoutujien ja maahanmuuttajien palvelutarpeet otetaan erityisesti huomioon. [Nuorisotakuu](#)-ohjelman toimenpiteissä on Pirkanmaalla erityisiä toimia nuorten aktivoimiseksi ja osallistamiseksi koulutukseen ja työmarkkinoille. Erityistä huomiota kiinnitetään niihin nuoriin, jotka saapuvat Suomeen oppivelvollisuusiän loppupuolella tai oppivelvollisuusiän jälkeen.

Lisätietoja nuorisotyöstä Etelä-Pirkanmaalla:

- [Akaa: Nuorisopalvelut](#)
- [Urjala: Nuoriso- ja liikuntatoimi](#)
- [Valkeakoski: Nuoret](#)

3 HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU (HAMK)

Hämeen ammattikorkeakoulun Valkeakosken yksikössä opiskelee yli 700 opiskelijaa. Heistä noin 300 kansainvälistä opiskelijaa, joista 90 % on tutkinto-opiskelijoita ja 10 % vaihto-opiskelijoita. He edustavat melkein 40 kansalaisuutta. Eniten opiskelijoita on Venäjältä, Vietnamista, Nigeriasta, Kiinasta, Nepalista ja Virosta. Moni opiskelijoista toivoo valmistuttuaan työllistyvänsä Suomeen. Kun ulkomaisten opiskelijoiden sosiaaliturva rajoittuu ilmaiseen kouluterveydenhuoltoon ja Kelan ateriatukeen, monella on taloudellisia ongelmia selviytyä Suomen kalliista elinkustannuksista. Suomeen saapuessaan moni uskoo, että muutaman kuukauden kuluessa hän löytää osa-aikatyötä, mutta se on käytännössä ollut vaikeaa. Useimmille ainoaksi vaihtoehdoksi on jäänyt sanomalehdenjako tai siivoustyö. Koulutustaan vastaavaa työtä vain harva on onnistunut saamaan. Työnsaantivaikeuksien takia koulutusohjelmat ovat menettäneet muutamia opiskelijoita näiden hakeutuessa kansainvälisempään ilmapiiriin pääkaupunkiseudulle opiskelemaan ja työskentelemään. Jotkut ovat joutuneet keskeyttämään opintonsa ja palaamaan kotimaahansa.

Ulkomaisten opiskelijoiden integrointi suomalaiseen yritys-elämään (projektityöt, harjoittelupaikat, opinnäytetöiden toimeksiannot, oma yritystoiminta) on myös osoittautunut haasteelliseksi. Harjoittelu- ja opinnäytetyöpaikan löytäminen on opiskelijan omalla vastuulla. Moni kansainvälinenkin yritys asettaa rekrytointikriteeriksi suomenkielen taidon. Vaikka HAMKissa on panostettu suomen opiskeluun valtakunnallisesti katsoen voimakkaasti, useimpien suomen taito ei riitä työskentelykieleksi. Kansainvälisetkin yritykset saattavat monesti turhaan arastella ulkomaalaisten palkkaamista vedoten mm. työturvallisuusriskeihin, sosiaalisen kommunikoinnin ongelmiin tai kulttuurisesti poikkeavaan käyttäytymiseen. Todellisena syynä voi olla pelkästään halu välttää ylimääräistä vaivannäköä ja arkuus kohdata ulkomainen opiskelija. Muutama onnekas on saanut harjoittelupaikan tai opinnäytetyön toimeksiannon suomalaisesta yrityksestä. Yritysten antama palaute niin harjoittelijoista kuin projekti- tai

opinnäytetyötekijöistä on useimmin ollut erinomaista. Niissä on nähty ulkomaisten opiskelijoiden yritykselle tuottamaa lisäarvoa mm. henkilöstön kansainvälistymisenä, ennakkoluulojen ja muutosvastarinnan murenemisena, uutena innostuksena sekä uudenaikaisina ajattelu- ja toimintatapoina.

HAMKin internet-sivuilla opiskelijoille tiedotetaan paikallisista harrastusmahdollisuuksista ja yhteyshenkilöistä. Opiskelijoiden kynnys lähteä mukaan itsenäisesti on kuitenkin korkea. Käytännön esteinä ovat todennäköisesti kulkuyhteyksien hankaluus, omien varusteiden kehnoisuus tai puute, tiukka taloudellinen tilanne, työssäkäynti, toisella paikkakunnalla asuminen jne. Syksyllä 2013 käynnistyi klubi-toiminta, jota ovat olleet suunnittelemassa nimenomaan kansainväliset opiskelijat. Opiskelijat järjestävät koulun tiloissa lukujärjestyksen ulkopuolella erilaisia harrastuskerhoja (tanssitunteja, kuntopiiri, elokuvakerho), jotka ovat kaikille Campuksen opiskelijoille. <http://www.valkeakoskicampus.fi/fi/vapaa-aika>

Frendit-toiminnan tavoitteena on auttaa ulkomaisia opiskelijoita tutustumaan, sopeutumaan ja integroitumaan suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Toimintaan mukaan kutsutaan lähialueen asukkaita ystäviksi opiskelijoille. Frendit-toiminta tarjoaa ulkomaiselle opiskelijalle tilaisuuden oppia suomen kieltä ja kulttuuria, harjoittaa käytännön englantiaan, etsiä vastauksia kulloinkin ajankohtaisiin kysymyksiinsä, saada neuvoja ja rakentaa verkostoja. Suomalaiselle ystävälle Frendit tarjoaa mahdollisuuden tutustua uusiin kulttuureihin ja harjoitella englantia tai jotain muuta yhteistä kieltä. Erityisenä toiveena on, että suomalainen ystävä järjestäisi työpaikkavierailun tai jopa rekrytointihaastattelun. Lisäksi HAMKin KAMU-luottamusopiskelijoiden tehtävänä on helpottaa opiskelijaryhmän ryhmäytymistä ja integraatiota sekä toimia yhteyshenkilönä opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä.

Valkeakoski Campus –yhteistyö kattaa HAMKin, Valkeakosken Ammatti- ja aikuisopiston sekä Tietotien lukion. Yhteistyön kautta on pyrkimys integroida ulkomaalaiset opiskelijat paremmin paikalliseen harrastustoimintaan mukaan. Campus-yhteistyön myötä HAMKin ensimmäisen vuoden opiskelijat osallistuvat Tandem-projektiin, jossa he pääsevät harjoittamaan suomenkielen alkeita ja heidän tandem-parinsa lukiosta ja ammattiopistosta pääsevät ryhmässä kehittämään englannin suullista taitoa. Samalla tiettyjä ennakkoluuloja murretaan monikulttuurisissa ryhmissä. HAMKin Campus Center vuokraa toimitiloja yrityksille tarkoituksenaan tuoda yrittäjät lähemmäksi monikulttuurista HAMK-ympäristöä ja sen valtavaa kieli- ja kulttuuriosaamista.

4 AIKUISTEN PALVELUT

4.1 Maahanmuuttajien työllistyminen

Maahanmuuttajat ovat potentiaalista työvoimaa yrityksille. Työ on yksi kotoutumisen kannalta tärkeimmistä seikoista. Sen avulla toivotaan löytyvän mielekäs rooli uudessa yhteiskunnassa. Työn kautta sosiaaliset kontaktit kantaväestöön mahdollistuvat ja henkilön kielitaito karttuu. Yrityksillä on monesti korkea kynnys rekrytoida maahanmuuttajia. Syyksi mainitaan usein puutteellinen kielitaito. Maahanmuuttajien työttömyysaste on keskimäärin yli kaksinkertainen kantaväestöön verrattuna. Hallitusohjelman kirjauksen mukaan maahanmuuttajien työttömyys tulee puolittaa. Se ei tapahdu ilman erityisiä toimenpiteitä ja uusia näkökulmia. Uusia näkökulmia maahanmuuttajien työllistymiskysymyksiin olisi hyvä käsitellä myös Yritys-Suomen toimijoiden kesken. Yritys-Suomi on konsepti jossa elinkeinoelämän kehittäjä- ja tukioorganisaatiot (mm. TE-palvelut, kuntien kehittämissyhtiöt, TEM-konsernin yritystukioorganisaatiot jne.) tuottavat erilaisia yrityspalveluja yhteisen sopimuksen mukaisesti. Myös Etelä-Pirkanmaalla on voimassa Yritys-Suomi sopimus. <http://www.yrityssuomi.fi/web/Etela-Pirkanmaan-seutu>

Maahanmuuttajien työttömyyden hoitoa ja työllistämistä on paljon argumentoitu työvoiman tarjontalähtöisesti. TE-palvelujen uudistus muutti TE-toimistojen toiminnan kysyntälähtöiseksi, ja

laajemminkin katsottuna tehokkaampaa olisi valita näkökulmaksi työvoiman kysyntä, johon työorganisaatioiden rekrytoinnit pohjautuvat. Rekrytoinnissa on asetettu osaamis- ja toimintakykyvaatimukset, joiden selvittäminen on merkittävä osa onnistunutta rekrytointia. Maahanmuuttajien työllistymisen kannalta on olennaista tunnistaa nämä tekijät kussakin rekrytointitilanteessa. Sellaisissa tapauksissa, joissa työorganisaatio tarvitsee etenkin kielitaitoa, toisen maan kulttuurin tai toimintaympäristön tuntemusta, kontakteja vientimaihin, uudenlaista osaamista, asiakaspalvelun erityistaitoja, hyvää motivaatiota jne. saattaa olla hyvinkin perusteltua katsoa rekrytoinnissa erityisen tarkkaan maahanmuuttajan osaamisprofiilia.

Alueen tasolla tässä on oiva kenttä Yritys-Suomen kumppaneille nostaa vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa esille maahanmuuttajien rekrytointikäytännöt ja erityisosaamiset. Sadoilla yrityskäynneillä on mahdollista rakentaa yritysten kanssa rekrytointeihin osaamisprofiilia ja kytkeä se myös maahanmuuttajien työllistämiseen. Etenkin toimintaansa voimakkaasti kehittävät yritykset ovat keskipisteessä tässä asiassa ja tarjoavat Yritys-Suomen toimijoille mahdollisuuden tukea esimerkiksi kansainvälityviä yrityksiä. Yritys-Suomen toimijoiden edustus tulisi myös saada mukaan kotouttamisohjelmatyöhön jatkossa vahvasti mukaan.

[Talent Tampere](#) on yksi keino linkittää yhteen osaajia ja yrityksiä. Jäseniä sivustolla on lokakuussa 2013 jo lähes 450. TE-toimiston PL1-linjan yritys- ja työnhakijapalvelujen palveluvalikoimassa on kattavasti palveluja, jotka liittyvät työllistymiseen avoimille työmarkkinoille. Palvelulinjalla on n. 100 asiantuntijaa työnhakija- ja yrityspalveluissa. Kansainvälistä työnvälitystä ja palvelua edustaa laaja [EURES](#)-järjestelmä EURES-asiantuntijoihin.

4.2 Työvoimapalvelut ja kotouttamiskoulutus

TE-palveluissa kotoutumista edistävä laki tarkoittaa käytännössä maahanmuuttaja-asiakkaan kielitaidon, työelämävalmiuksien ja ammatillisen osaamisen kasvun tukemista työvoimapolitiittisin toimenpitein. TE-toimisto työskentelee paitsi asiakastasolla, myös yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, järjestöjen, kouluttajien ja muiden tahojen kanssa luoden yleisiä edellytyksiä onnistuneelle yksilölliselle kotoutumisprosessille. Tiiviillä verkostotyöllä mm. Yritys-Suomi -kumppanien kanssa voidaan konkreettisesti edistää yritysten osaamistarpeiden tyydyttämistä kotoutuneiden maahanmuuttajien työpanoksella. Kotoutumisprosessi onkin nähtävä vahvasti kaikkien yhteiskuntalohkojen konkreettisena yhteistyönä. Kuntatasolla sillä on kytkennät myös elinkeino-, koulutus- ja osaamisasioihin.

Kotoutumisen aikana TE-toimiston tehtäviin kuuluu kotoutumislain piirissä olevien asiakkaiden henkilökohtainen ohjaustyö, asiakkaan motivointi sekä yksilöllisen kotoutumissuunnitelman laadinta ja toteutuksen tukeminen ja seuranta suhteessa työllistymiseen. Siihen sisältyy myös TE-toimiston keskeisen lainsäädännön asettamien oikeuksien, velvollisuuksien ja niistä aiheutuvien seuraamusten henkilökohtainen informointi.

Kotoutumisprosessi muodostuu asiakasta eteenpäin vievistä palvelukokonaisuuksista ja eri työvoimapolitiittisista toimenpiteistä. Toimenpiteiden toteutumista seurataan asiakaskohtaisesti. Kotoutumisprosessissa asiakas ohjataan todetun kielikoulutustarpeen ja -tason mukaisesti kielikoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen sekä valmennuspalveluihin. Koulutus voidaan toteuttaa työvoimakoulutuksena tai omaehtoisena koulutuksena. Koulutuksen ajalta maksetaan työmarkkinatuki kotoutumistukena. Kotoutumisprosessin aikana asiakkaalla on käytössään palvelutarpeen mukaisesti TE-toimiston koko palveluvalikoima.

Maahanmuuttajille, jotka ovat työttömiä työnhakijoita, tehdään alkukartoitus (ks. luku 1.4) sekä kotoutumissuunnitelma (ks. luku 1.5). Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon

opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutukseen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena toteutettavaan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun. Kunta voi sekä järjestää kotoutumiskoulutusta että ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan joko järjestämäänsä kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun.

Maahanmuuttajalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus kotoutumistukena maksettavaan työmarkkinatukeen jos maahanmuuttajalla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve ja jos TE-toimisto arvioi, että omaehtoinen opiskelu tukee maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä, tai opiskelusta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa. Maahanmuuttajan kotoutumista ja työllistymistä edistävän omaehtoisen opiskelun tukeminen kotoutumistuella edellyttää, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta taikka opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä. Kotoutumistuella voidaan tukea myös luku- ja kirjoitustaidon opiskelua. Tuettavaan omaehtoiseen opiskeluun voi opintojen lisäksi sisältyä työharjoittelua tai kansalaisjärjestö- taikka muuta vapaaehtoistoimintaa. Tuettavan omaehtoisen opiskelun kestosta vähintään puolet tulee olla opintoja tai niihin liittyvien tehtävien suorittamista.

TE-toimisto käyttää Pirkanmaalla kotoutumiskoulutukseen ohjaamisessa Koulutusporttia. Koulutusportista löytyvät tiedot kotoutumiskoulutuksista sekä kotoutujista, ja sieltä käsin voidaan myös hoitaa koulutuksen aikaisia käytännön asiakas- ja koulutustietoihin liittyviä asioita. Koulutusporttia käytetään sekä alkukartoituksessa että kotoutumispalveluissa.

Kotoutumisvaiheen päätyttyä työttömien maahanmuuttajien palvelusta vastaavat TE-toimiston palvelulinjat. Palvelut tuotetaan normaaliuden periaatteella eli siten että maahanmuuttajien palvelut tuotetaan samoilla periaatteilla kuin kantasuomalaisienkin palvelut. Maahanmuuttajuus voi vaikuttaa henkilön palvelutarpeeseen, mutta ei yksinomaan määrittele tarjottavia palveluita vaan palvelutarpeet määrittävät pääosin samojen tarpeiden pohjalta kuin kantasuomalaisillakin.

Kotoutujalla on velvollisuus osallistua toimenpiteisiin samoin kuin kantaväestölläkin. Viranomaisilla on velvollisuus tarjota aktiivisesti toimenpiteitä määrärahojen rajoissa. Pirkanmaan TE-toimiston aloitettua toimintansa 1.1.2013 tuotetaan kaikki TE-palvelut maakunnassa samansisältöisinä ja samoilla periaatteilla.

4.3 Kunnan työllistävät palvelut

[Työpaja Horisontti](#) on tarkoitettu akaalaisille työttömille työnhakijoille, joilla on pitkäaikaisesta työttömyydestä tms. elämäntilanteesta johtuvia vaikeuksia sijoittua työelämään. Työpajan toiminnan tavoitteena on edesauttaa ja parantaa niiden henkilöiden työ- ja toimintakykyä kädentaitojen avulla, joilla on oma halu muuttaa elämäntilannettaan. [Urjalan kunnan työpaja](#) on vuodesta 2014 alkaen kuntouttavan työtoiminnan keskus. Valkeakoskella [työllistämispaja Akseli](#) tarjoaa työttömille työnhakijoille mahdollisuuden eri alojen työtehtäviin palkkatuetussa työssä, työkokeilussa ja kuntouttavassa työtoiminnassa.

5 KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA

Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat tasavertaisesti kaikkien kotikuntalain (1994/201) mukaisesti kunnassa asuvien käytettävissä ja saatavissa. Henkilökunnan on kuitenkin asiakastyössään otettava huomioon asiakkaiden kulttuurierot sekä avattava laajemmin palvelujärjestelmää. Yhdenvertaisen palvelun takaamiseksi asiakastilanteesta käytetään tulkkia. Etenkin alkuvaiheessa tämä on tärkeää, jotta asiakkaalle voidaan selvittää hänen etuutensa, oikeutensa ja velvollisuutensa. Tulkkia tilatessa on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin asiakaskäyntiin verrattuna sekä huomioitava esimerkiksi tulkin sukupuolen merkitys. Tulkin lisäksi kommunikaation apuna voidaan käyttää muita keinoja, mm. kuvia (www.papunet.net). Eri infolehtisiä on jatkossa hyvä käännettä eri kielille.

5.1 Sosiaalipalvelut

Perussosiaalityön tehtävänä on järjestää sosiaalityön palvelut tarvittaessa kaikille maahanmuuttajille. Virkamiesten keskeinen tehtävä on osallistua työvoimaviranomaisten ja maahanmuuttajien kanssa alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien laadintaan. Sosiaalityö pyrkii huomioimaan henkilön tarpeet ja resurssit kokonaisvaltaisesti. Työntekijä etsii yhdessä asiakkaan kanssa ratkaisuja ongelmiin keskustelemalla ja järjestämällä erilaisia palveluja. Tavoitteena on asiakkaan elämänhallinta ja omatoimisuus. Sosiaalityön työvälineinä ovat säännölliset yksilö- ja perhetapaamiset sekä yhteistyö eri hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kuten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Maahanmuuttajissa on henkilöitä, joita ei voida kotouttaa tavanomaisen työvoimakoulutuksen tai muun osallistumisen avulla. Heitä ovat 65 vuotta täyttäneet, aktiivielämänsä muualla eläneet ja täysin kouluttamattomat maahanmuuttajat sekä pitkäaikaissairaat ja vammaiset maahanmuuttajat. Pysyvästi työelämän ulkopuolelle jäävien erityisryhmien kotouttamisen tavoitteena on ohjata ja neuvoa arkielämässä selviytymiseksi, opettaa suomen kielen alkeita, kuntouttaa omatoimisuuden lisäämiseksi, järjestää sopeutumisvalmennuskursseja, opastaa sosiaalipalveluiden käyttämisessä ja tutustuttaa suomalaisiin. Erityisryhmien kotouttamisessa eri toimijoiden yhteensovittamisvastuu on sosiaali- ja terveystoimella. Myös Kelalla on tärkeä rooli näiden ryhmien kotouttamisessa ja rahoittamisessa. Toimenpiteiden järjestämisessä tulee tehdä yhteistyötä 3. sektorin kanssa.

5.2 Terveyspalvelut

Esimerkiksi työn tai perhesiteiden vuoksi paikkakunnalle muuttavat saattavat tulla **terveydenhuollon** asiakkaiksi vasta siinä vaiheessa kun he tarvitsevat terveyspalveluja. Erilaisten terveysongelmien ilmaantuessa terveydenhuoltohenkilöstön olisi hyvä muistaa ottaa huomioon asiakkaan lähtömaan terveystilanne. Tärkeää on myös huomioida, että rokotussuoja voi olla puutteellinen. Lasten rokotukset hoidetaan kuntoon lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon toimesta, mutta aikuisten rokotukset pitäisi myös saada ajan tasalle. Terveystarkastuksissa on kartoitettava asiakkaan fyysinen ja psyykinen terveystilanne kokonaisvaltaisesti, jotta jatkoon toimenpiteet ja palveluntarpeet voidaan määritellä. Terveystarkastusten kautta asiakkaat ohjautuvat neuvolapalveluiden piiriin, joissa heitä motivoidaan palveluiden käyttöön.

Maahanmuuttajien kanssa asioidessa pitää aina muistaa vieraan kielen ja kulttuurin aiheuttamat vaikutukset. Asioihin perehtyminen ja tilanteen selvittely vie monesti enemmän aikaa. Asiakkaalle suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän eri käytännöt saattavat olla täysin vieraita. Ohjauksen pitää olla perusteellisempaa ja itsestään selvältäkin tuntuvat asiat pitää muistaa huomioida ja selvittää asiakkaalle. Tulkin käyttö on tärkeää vielä vuosia maahantulon jälkeen, jotta asiat varmasti tulevat ymmärretyiksi. Lähetettä erikoissairaanhoidon tehtäessä tulee mainita asiakkaan äidinkieli sekä muistuttaa tulkin tarpeesta.

Akaa ja Urjala muodostavat perusterveydenhuollon sekä vanhus- ja vammaishuollon yhteistoiminta-alueen. Näiden palveluiden tuottamisesta vastaa Akaan kaupunki. Terveys- ja sosiaalipalvelujen palvelujen yhteystiedot: [Akaa](#), [Urjala](#), [Valkeakosken terveys](#)- sekä [sosiaalipalvelut](#).

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi - Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa](#)
- [Etnokids ja Nuorten kotoutumisen indikaattorit –hanke: Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointitutkimus](#)
- [Monikieliset terveystarkastukset](#) mukaan lukien tuberkuloosioireet.
- [Väestöliitto: Monikulttuurisuus](#)
- [Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma](#)

5.3 Asuminen

Maahanmuuttajien asumista tuetaan tarvittaessa kotoutumisvaiheessa antamalla heille perustietoa asumisesta Suomessa sekä lähiohjausta talon järjestyssääntöjen sekä asumiskulttuurin ohjaamisessa. Suomen Pakolaisavun [Kotilo-projektilla](#) on kattava, vapaasti käytettävissä oleva asumiseen liittyvä [monikielinen materiaalipankki](#), joka sisältää mm. helppolukuisen Asumispakki-oppaan, jonka kuvat ja tekstit auttavat asumiseen liittyvien käytännön ongelmien ratkaisemisessa. Kotilo-projektin työntekijä on mahdollista kutsua pitämään ryhmille infotilaisuuksia asumisesta Suomessa. Projekti välittää myös naapurussovittelijoita ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi.

Hakeminen kaikkiin Valkeakosken vuokra-asuntoihin tapahtuu keskitetysti [Valkeakosken Asunnot Oy](#):n kautta. Vuokra-asumiseen liittyvät toiminnot Urjalassa hoitaa [Urjalan Talot Oy](#). Akaassa asuinkeskittymät ovat Toijalassa ([Kunta-asunnot Oy](#) eli KAS), Viialassa ([Viialan Asuntotuotanto Oy](#)) ja Kylmäkoskella (lisätietoja asunnoista Akaan kaupungintalon neuvonnasta tai asuntosihteeriltä).

5.4 Vapaa-aikatoimi

Kulttuuripalvelut järjestävät kulttuurielämyksiä eri ikäryhmille. Kulttuurijärjestöjen ja yksityisten ihmisten kulttuuriryötyä tuetaan kohdeavustuksin. Kaikki kulttuuritapahtumat ja tilaisuudet ovat avoinna kaikille. [Kulttuuri.net](#) tarjoaa tietoa tapahtumista valtakunnallisesti ja [Akaan](#), [Urjalan](#) ja [Valkeakosken](#) verkkosivujen tapahtumakalenterista löytyy tietoa oman paikkakunnan tapahtumista ja tilaisuuksista.

Kirjaston kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisen ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä. Pääsääntöisesti kirjastopalvelut ovat ilmaisia. Kirjastoissa on asiakkaiden käytössä ilmaisia asiakastyöasemia, joissa on internet-yhteys, tekstinkäsittelyohjelmia sekä tulostusmahdollisuus. Pääkirjastojen fyysisiin kokoelmiin kuuluu myös vieraskielistä kaunokirjallisuutta. Pääkielenä on englanti. Lisäksi on jonkin verran viron-, ruotsin-, saksan- ja venäjänkielistä kirjallisuutta. Kirjastoissa on myös selkokielistä kirjallisuutta, joka löytyy omasta hyllystään. Lainattavissa on myös suomen kielen oppaita ja suomen kielen kielikursseja. Kirjastoissa on myös laadukkaita elokuvia VHS- ja DVD -muodossa sekä musiikkia CD-levyinä ja nuotteina. Aineistoa, jota ei kirjastosta löydy, voidaan tilata kaukolainaksi muista kirjastoista. Kirjastot toteuttavat tehtävänsä myös kirjastoautojen avulla. Kirjastojen yhteystiedot: [Akaa](#), [Urjala](#), [Valkeakoski](#).

Paikalliset liikuntayhdistykset eli urheiluseurat tarjoavat palvelujaan myös maahanmuuttajille ja mahdollisuuden kotouttamiseen liikunnan keinoin. Perinteinen urheiluseuratoiminta tarjoaa oivan mahdollisuuden varsinkin lapsille ja nuorille, mutta myös varttuneemmille maahanmuuttajille tutustua ikätovereihin ja paikalliseen liikuntakulttuuriin. Esimerkiksi Valkeakoskelta löytyy 87 paikallista liikuntayhdistystä, joiden toiminta kattaa kaikki keskeisimmät liikuntamuodot. Erityisesti jalkapallotoiminta voisi olla keskeinen osa joidenkin perheiden kotoutumista Etelä-Pirkanmaalla. Lisätietoa paikallisten liikuntayhdistysten toiminnasta ja yhteystiedot löytyvät mm. kuntien www-sivuilta ja kuntien liikunta-asioista vastaavista toimistoista: [Akaan liikuntatoimi](#), [Urjalan liikuntatoiminta](#) ja [Valkeakosken liikuntatoimisto](#),

5.5 Kansalaisopistot

[Akaan Opisto](#) tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia opiskeluun Akaan ja Urjalan alueella. Taiteen perusopetusta Akaassa antaa musiikin osalta [Valkeakosken Musiikkiopisto](#) ja käsitöiden osalta Taito Pirkanmaa ry:n Näpsä-käsityökoulu.

[Valkeakoski-opisto](#) muodostuu kolmesta oppilaitoksesta: kansalaisopistosta, musiikkiopistosta ja kuvataidekoulusta. Kansalaisopiston toiminta-alue on Valkeakoski, Pälkäne ja Kangasala, musiikkiopisto toimii Valkeakoskella, Akaassa ja Pälkäneellä. Kansalaisopiston kurssiohjelmassa on lukuisia erilaisia kursseja kielistä käsitöihin ja taiteesta tietotekniikkaan. Kurssitarjonta pohjautuu toiminta-alueen kuntalaisten toiveisiin ja tarpeisiin. Valkeakoski-opistossa on järjestetty suomen kielen opetusta vuodesta 1998 alkaen. Suomen kielen kursseja on tällä hetkellä neljä. Valkeakoski-opisto tekee yhteistyötä HAMKin kanssa järjestäen tutkintonsa loppuvaiheessa oleville kansainvälisille opiskelijoille Finishing Touch –kurssin.

Valkeakoski-opistolla järjestetään myös suomen kielen [YKI-testejä](#) (Yleinen kielitutkinto), joilla mitataan kielen osaamista sellaisissa käytännön tilanteissa, joissa aikuinen joutuu puhumaan, kuuntelemaan, kirjoittamaan tai lukemaan suomea. Monet tekevät testin kansalaisuudenhakuprosessiaan varten tai työnhaun tueksi. Valkeakoski-opiston toivotaan jatkossa myös järjestävän YKI-testeihin valmistavaa opinto-ohjausta. Valmennuskurssia on toivottu myös opiston Kangasalan toimipisteeseen. VAOS on kiinnostunut järjestämään työntekijöille suomen kielen intensiivipaketteja, jos työnantajat ovat halukkaita sijoittamaan niihin. Valkeakoski-opistolla on oma [monikulttuurisuussuunnitelma](#).

5.6 Kolmannen sektorin toimijat

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan vapaaehtoissektoria, joka on toimijana julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin rinnalla. Kolmas sektori käsittää järjestöt, yhdistykset ja seurat. Kolmannen sektorin toimijat järjestävät paikkakunnalla erilaisia toimintoja ja tukevat maahanmuuttajien kotoutumista. Kolmannen sektorin kotouttamistyö on usein ruohonjuuritason työtä, joka edistää maahanmuuttajien kotoutumista arkielämään ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa.

Valkeakoskella järjestetään kerran kuukaudessa kansainvälinen kahvila, jossa on ollut parhaimmillaan 50-70 osallistujaa. Kansainvälinen olohuone siirtyy syksyllä 2013 Valkeakoski-opistolta SPR:n sekä paikallisten ystävyysseurojen toiminnaksi.

Suomen Punaisen Ristin [Valkeakosken osastoon](#) kuuluu yli 350 jäsentä. Sillä on nuorisotoimintaa, ensiapuryhmä, vapaaehtoinen pelastuspalveluryhmä, vapaaehtois- ja ystävätoimintaa sekä varojen keräystoimintaa, kirpputori sekä kotimaanapua. Osastolla on kahdeksan terveystietoa, joissa eläkkeellä olevat sairaan- ja terveydenhoitajat antavat terveysneuvontaa ja mittaavat verenpainetta. Lisäksi osaston yksi ydintehtävä on edistää Punaisen Ristin perusperiaatteiden ja humanitaaristen arvojen toteutumista. Siihen kuuluvat niin suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden edistäminen kuin maahanmuuttajien

kotoutumisen tukeminen. Osasto tekee yhteistyötä HAMKin, SPR:n Hämeen piiritoimiston, eri järjestöjen ja Valkeakoski-opiston kanssa järjestäen erilaisia tempauksia ja tapahtumia sekä järjestää monikulttuurista kahvilatoimintaa Hyvänmielen olohuoneessa Valtakatu 26-28. Yhteyshenkilö on Inna Ilvitzky.

Etelä-Pirkanmaalla toimivat myös SPR:n [Urjalan osasto](#) sekä [Toijalan osasto](#), jotka kuuluvat SPR:n Hämeen piiriin. Hämeen piirin monikulttuurisuustoiminnan kehittäjä on Anu-Rohima Mylläri (anu.myllari@redcross.fi).

Valkeakoskella toimivat seuraavat ystävyysseurat: Suomi-Venäjä, Suomi-Bulgaria, Suomi-Unkari, Suomi-Viro, Suomi-Saksa, Suomi-Ranska, Suomi-Amerikka sekä Suomi-Puola. Myös seurakunnilla on paljon erilaista toimintaa. Lisäksi kunnissa on laaja ja monipuolinen yhdistys- ja järjestötoimijoiden kenttä (urheiluseurat, kyläseurat, kulttuuritoimijat, MLL, Martat, 4H, metsästysseurat, jne.). Lisätietoja löytyy kuntien www-sivuilta.

6 MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Kotoutumista edistävän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriöllä (TEM), aluehallintovirastolla (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella (ELY), työ- ja elinkeinotoimistolla (TE-toimistot), kunnan viranomaisella sekä Kansaneläkelaitoksella (KELA) on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä kotoutumista edistävän lain lukujen 2 (Maahanmuuttajan kotoutumista edistävät toimenpiteet), 5 (Kuntaan osoittaminen) ja 6 (Kustannusten korvaaminen) mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanotto- ja järjestelykeskukselta, kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palvelujen tuottajalta sekä ilman huoltajaa olevalle lapselle määrätystä edustajalta. Lisätietoja laki 1386/2010 87 §.

6.1 Maistraatti

Akaa, Urjala ja Valkeakoski kuuluvat Sisä-Suomen maistraattiin ja lähin toimipiste on Tampereella.

Sisä-Suomen Maistraatti, Tampereen yksikkö
Hatanpään valtatie 24, PL 682, 33101 Tampere
Puh. 029 553 9431
Avoinna: ma-pe klo 9.00-16.15

Suomeen muuttaneelle ja Suomessa asuvalle ulkomaalaiselle henkilölle voidaan merkitä väestötietojärjestelmään kotikunta Suomessa, jos hänellä on tarkoitus jäädä tänne vakinaisesti asumaan ja lisäksi pysyvä tai jatkuva oleskelulupa tai vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttava tilapäinen oleskelulupa sekä kotikuntalaissa säädetty erityisperuste. EU-kansalaiset ja Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. Kotikunnan saamiseksi EU-kansalaiselta edellytetään poliisin suorittamaa oleskeluoikeuden rekisteröintiä. Suomessa vakituisesti asuvista henkilöistä merkitään väestötietojärjestelmään lisäksi muun muassa nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot (mm. vihkitodistus) ja osoite. Rekisteröinnin perusteella ulkomaalaiselle annetaan henkilötunnus.

Lisätietoja: [Ulkomaalaisen rekisteröinti](#) (esite löytyy myös ruotsiksi ja englanniksi)

6.2 Poliisi

Akaa, Urjala ja Valkeakoski kuuluvat Pirkanmaan poliisilaitokseen. Pirkanmaan poliisilaitoksen pääpoliisiasema on Tampereella. Myös Valkeakoskella on poliisiasema. Lisäksi Akaassa sijaitsee Pirkanmaan

poliisin palvelupiste sekä Urjalassa yhteispalvelupiste (Tampereentie 6, 1760 Urjala, puh. 050 399 7944). 1.1.2014 Pirkanmaan poliisilaitos ja Keski-Suomen poliisilaitos yhdistyvät Sisä-Suomen poliisilaitokseksi.

Valkeakosken poliisiasema
Apiankatu 5
37600 Valkeakoski
puh. 071 874 6329 lupapalvelut
puh. 071 874 6310 poliisi
fax 071 874 6330 (lupapalvelut ja poliisi)
Lisätietoja: [Ulkomaalaisluvat](#)

Oleskelulupa-asiat ratkaistaan Tampereen pääpoliisiasemalla, mutta hakemuksia otetaan vastaan myös Sastamalan poliisiasemalla (Puistokatu 11, 38200 Sastamala). Punkalaitumen yhteispalvelupisteessä (Vesilahdentie 5, 31900 Punkalaidun) ei voi jättää oleskelulupahakemusta. Pirkanmaan poliisin lupapalvelu toimii ainoastaan ajanvarauksella Tampereen pääpoliisiasemalla. Toimipaikoissa on pääsääntöisesti mahdollista päästä palveltavaksi myös ilman ajanvarausta. Tällöin on kuitenkin syytä varautua pitkään jonotukseen. EU-kansalaisen rekisteröinnit, pysyvä oleskeluoikeus sekä oleskelukortin ja pysyvän oleskelukortin myöntäminen EU-kansalaisen perheenjäsenelle, joka on kolmannen maan kansalainen, tehdään kaikilla poliisiasemilla. Keskiviikkoisin Tampereen pääpoliisiaseman asiakaspalvelu sekä puhelinpalvelu ovat suljettu.

Lisätietoja: [Ulkomaalaisluvat](#).

Oleskelulupahakemukset tulee toimittaa oleskelupaikkakunnan poliisille henkilökohtaisesti. Tiettyjen ulkomaalaislupien osalta hakemus voidaan laittaa vireille myös sähköisen asiointipalvelun kautta. Sähköisen palvelun käyttämiseen tarvitaan verkkopankkitunnukset, joita kaikkien maahanmuuttajien ei ole mahdollista saada. Lupa pitää maksaa hakemusta jätettäessä. Myös sähköisen asiointipalvelun kautta vireille laitettu hakemus tulee maksaa, ennen kuin hakemus lähtee käsiteltäväksi. Sähköinen hakemus tulee vireille vasta kun hakija on käynyt poliisilaitoksella todistamassa henkilöllisyytensä ja esittämässä hakemukseen tarvittavien liitteiden alkuperäiset kappaleet. Tähän tilaisuuteen hänen tulee myös varata aika, www.poliisi.fi/ajanvaraus tai puhelimitse numerosta 07187 45404, josta saa myös muuta neuvontaa. Sähköisen hakemuksen johdosta asiointi poliisilaitoksella tulee tapahtua kuukauden sisällä, muutoin siihen tullaan tekemään hakijaa kuulematta kielteinen päätös. Tämän ohjeen hakija joutuu hyväksymään sähköistä hakemusta tehdessään. Poliisin myöntämiin ulkomaalaislupiin liittyvät kysymykset voi lähettää poliisilaitoksen virkasähköpostiin, kirjaamo.pirkanmaa@poliisi.fi.

Poliisi voi myöntää ulkomaalaisille ulkomaalaisten henkilökortteja. Niillä ei voi matkustaa Suomen ulkopuolelle, koska ne eivät ole matkustusasiakirjoja. Niitä tarvitaan kuitenkin pankissa verkkopankkitunnusten saamiseksi. Lisäksi poliisi voi hakemuksesta vaihtaa EU- ja ETA-valtioissa annetun ajokortin vastaavaan suomalaiseen ajokorttiin.

6.3 Kansaneläkelaitos, Kela

Kelan palvelupisteet Etelä-Pirkanmaalla sijaitsevat Akaassa (Myllytie 3) sekä Valkeakoskella (Apiankatu 5). Kelalla on palveluja myös Urjalan kunnanvirastossa.

Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääsääntöisesti sen perusteella, kuinka pitkältä oleskelusta on kysymys. Vakinaisesti Suomeen muuttava henkilö pääsee yleensä Suomen sosiaaliturvan piiriin muuttohetkestä lukien ja voi saada Kelan etuuksia. Vakinaiseksi asumiseksi lasketaan esimerkiksi paluumuutto, vähintään kahden vuoden työskentely Suomessa sekä avioliitto tai muu läheinen perhesuhde

Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön. Lisäksi vaaditaan, että oleskelulupa on myönnetty vähintään vuodeksi, jos on velvollinen oleskeluluvan hankkimaan. Oleskelulupia myöntää Maahanmuuttovirasto.

Vakinaisesti Suomeen muuttavien on haettava Suomen sosiaaliturvan piiriin pääsyä Kelan asiointipalvelussa tai [lomakkeella Y 77](#). Suomen sosiaaliturvaan kuuluville annetaan kirjallinen päätös asiasta. Myös Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen voi tarkistaa Kelan asiointipalvelusta.

Jos henkilö muuttaa Suomeen tilapäisesti asumaan, ei yleensä ole oikeutta Kelan sosiaaliturvaetuuksiin. Esimerkiksi opiskelijoiden katsotaan muuttavan Suomeen vain tilapäisesti, jos muuton ainoa syy on opiskelu. Tietyissä tapauksissa henkilö kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin työskentelyn perusteella.

Henkilöllä ei ole oikeutta Suomen sosiaaliturvaan, jos hän saa EU-lainsäädännön tai sosiaaliturvasopimuksen perusteella etuuksia jostakin toisesta maasta tai kuuluu muuten jonkin toisen maan sosiaaliturvan piiriin. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi

- toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä lähetetyt työntekijät
- rajatyöntekijät, jotka muuttavat Suomeen tai jotka asuvat Suomessa, mutta työskentelevät toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä
- vieraan valtion tai valtioiden välisen järjestön palveluksessa olevat työntekijät ja heidän perheenjäsenensä.

Jos muuttaa Suomeen tilapäisesti toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä, on oikeus välttämättömään sairaanhoitoon eurooppalaisella sairaanhoitokortilla.

Lisätietoja: [Selkokielen opas Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille](#)

6.4 ELY-keskus

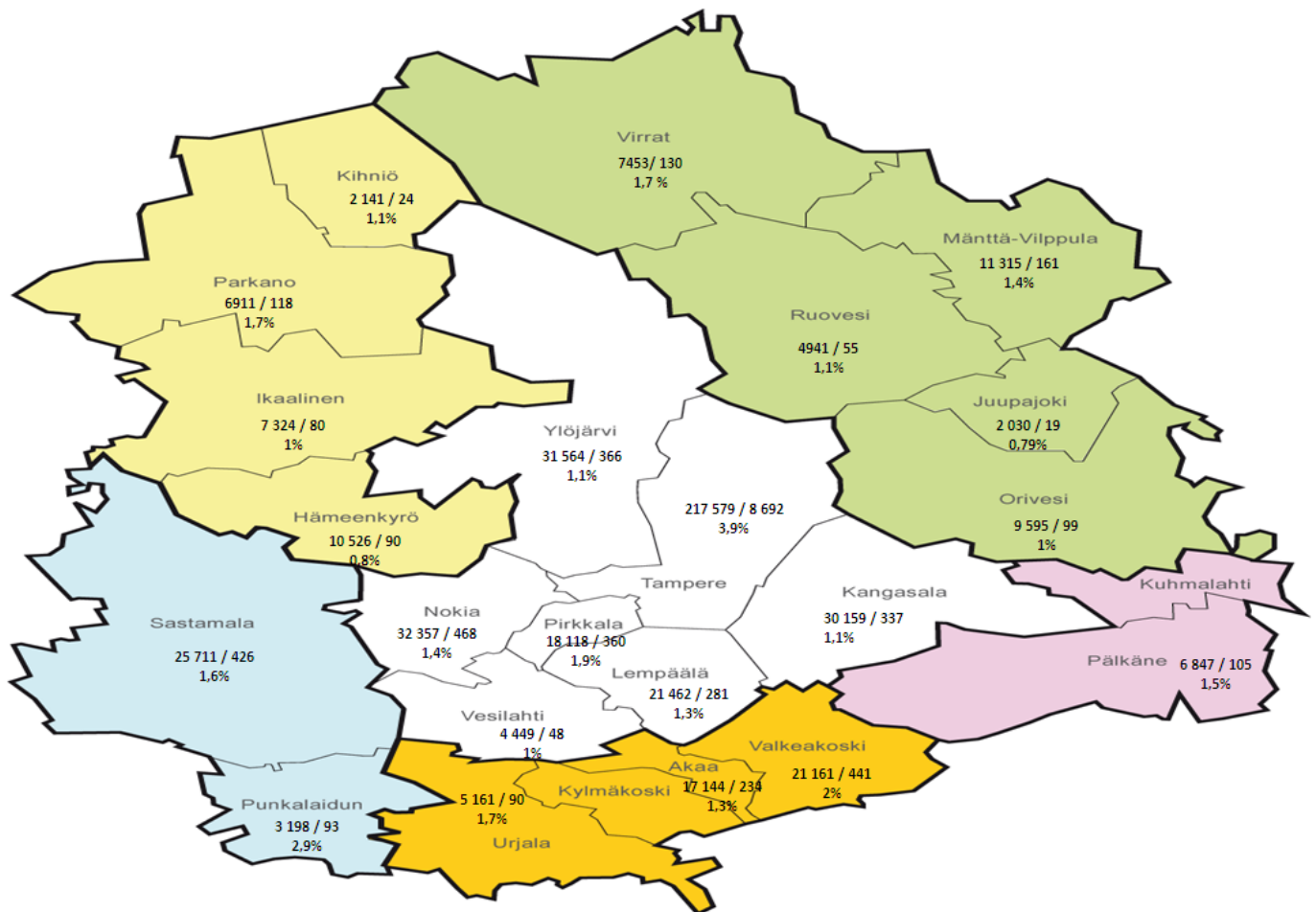
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotouttamiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

- 1) kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta;
- 2) kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämässä;
- 3) työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta, tukeminen ja osaamisen kehittäminen kotouttamisessa ja työllistymisen edistämässä;
- 4) työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, hankinta ja valvonta;
- 5) 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano;
- 6) ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvonta;
- 7) hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen;
- 8) muut sille kotoutumista edistävässä laissa erikseen säädetty tehtävät.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle vuosittain tiedot alueensa kotouttamisohjelmista ja niiden toimeenpanosta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on tehtävä sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan yhteistyötä toimialueensa aluehallintoviraston kanssa.

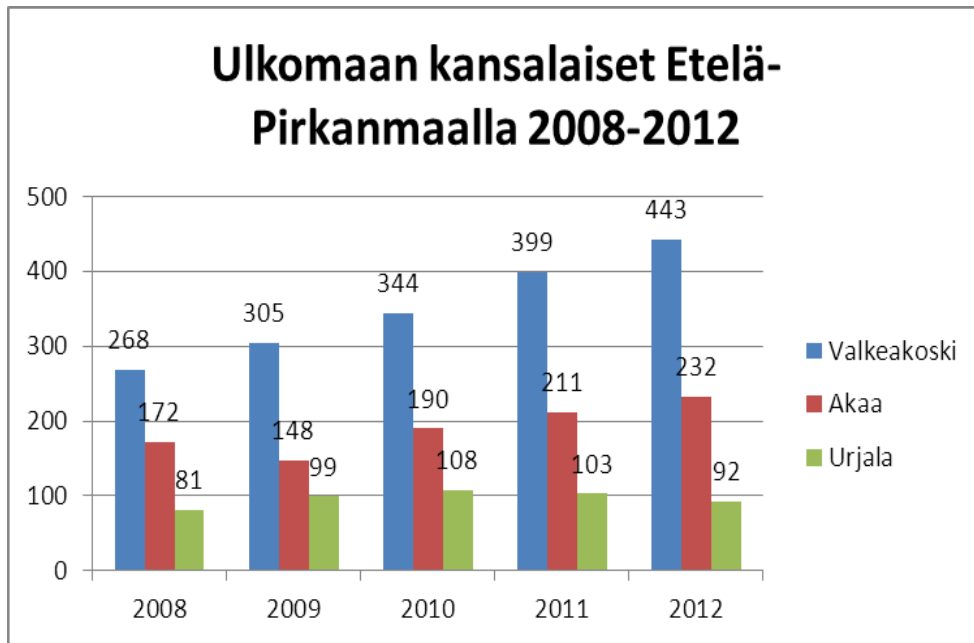
Pirkanmaalla toimii Pirkanmaan ELY-keskuksen vetämä viranomaisten yhteistyöryhmä. Viranomaisverkosto mm. päivittää ohjeet EU-kansalaisten sekä EU:n ulkopuolelta tulevien maahanmuuttajien viranomaisasioiden hoidosta Pirkanmaalla.

7 TILASTOTIETOJA

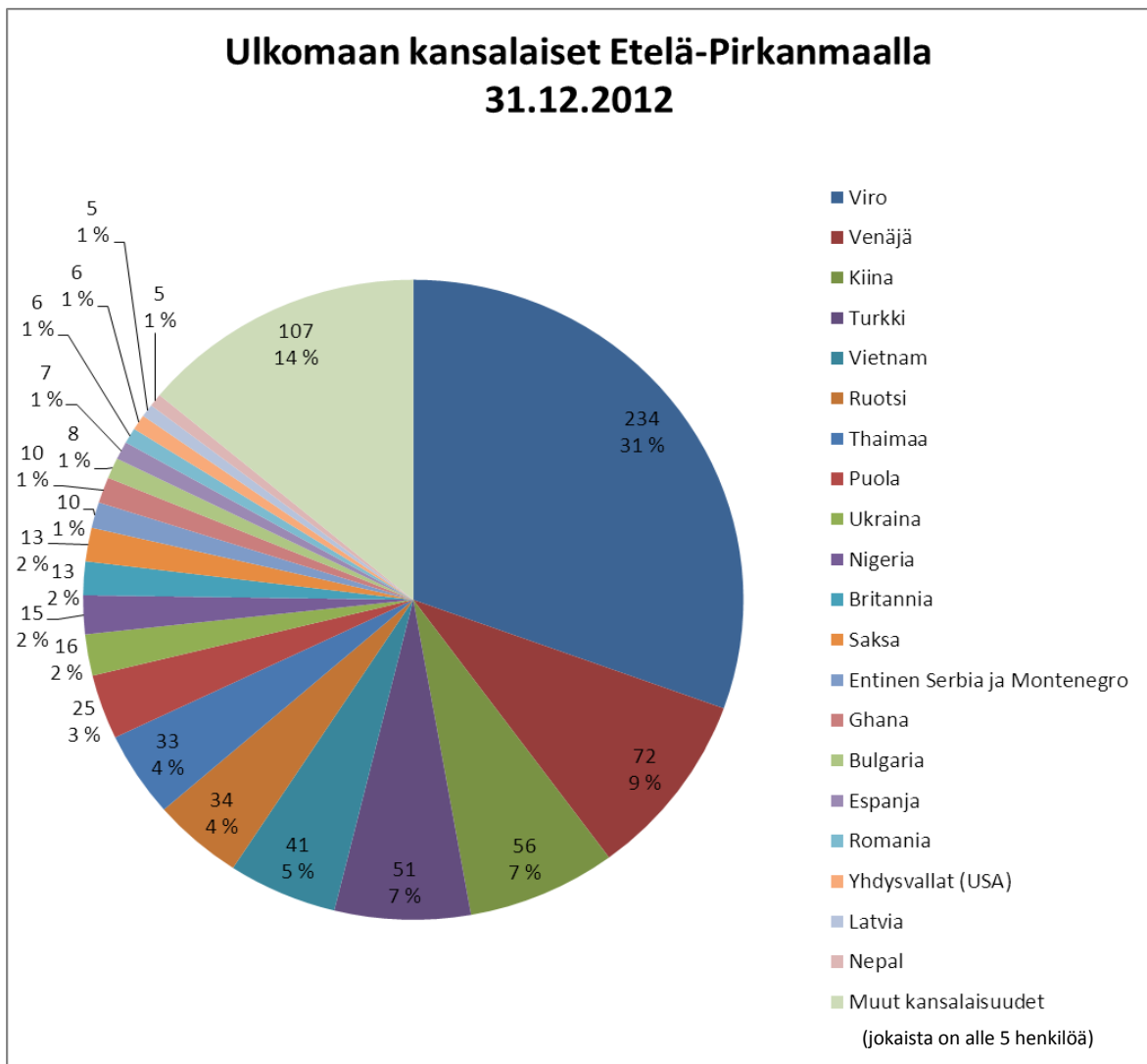
Pirkanmaan kuntien väkiluku / Ulkomaalaisten määrä sekä prosenttiosuus 31.12.2012
(Lähde: Tilastokeskus ja Väestörekisterikeskus 31.12.2012)

Ulkomaan kansalaiset Etelä-Pirkanmaalla 2008-2012

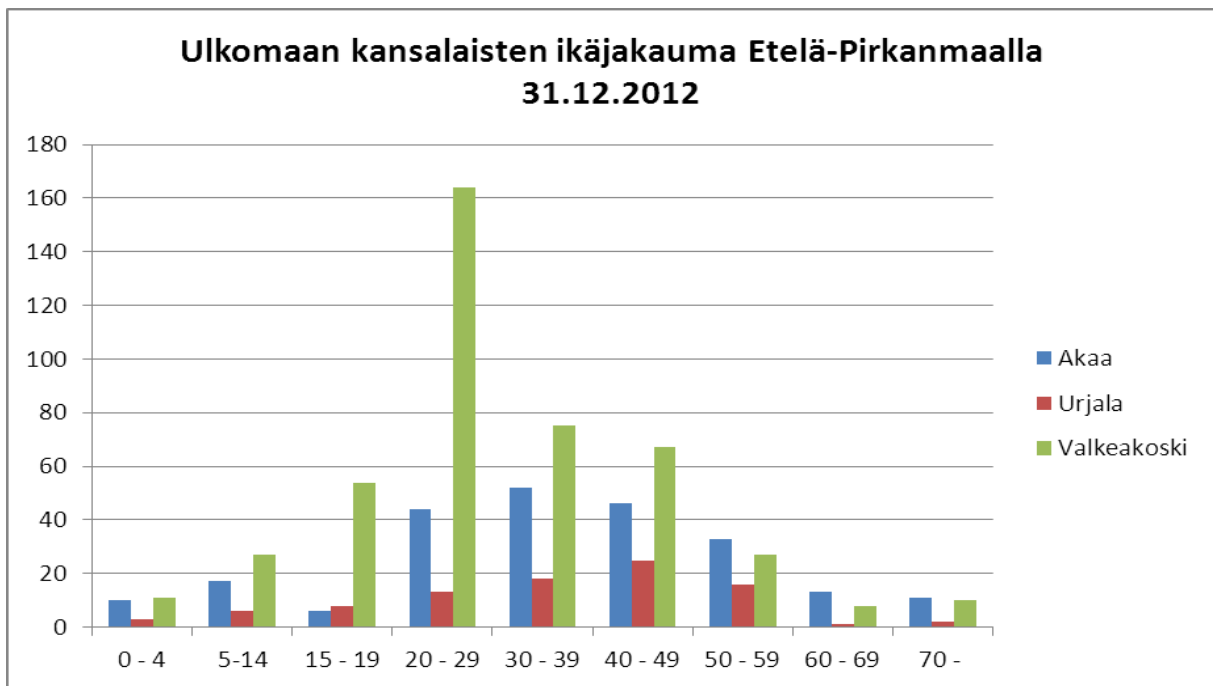

Lähde: Tilastokeskus

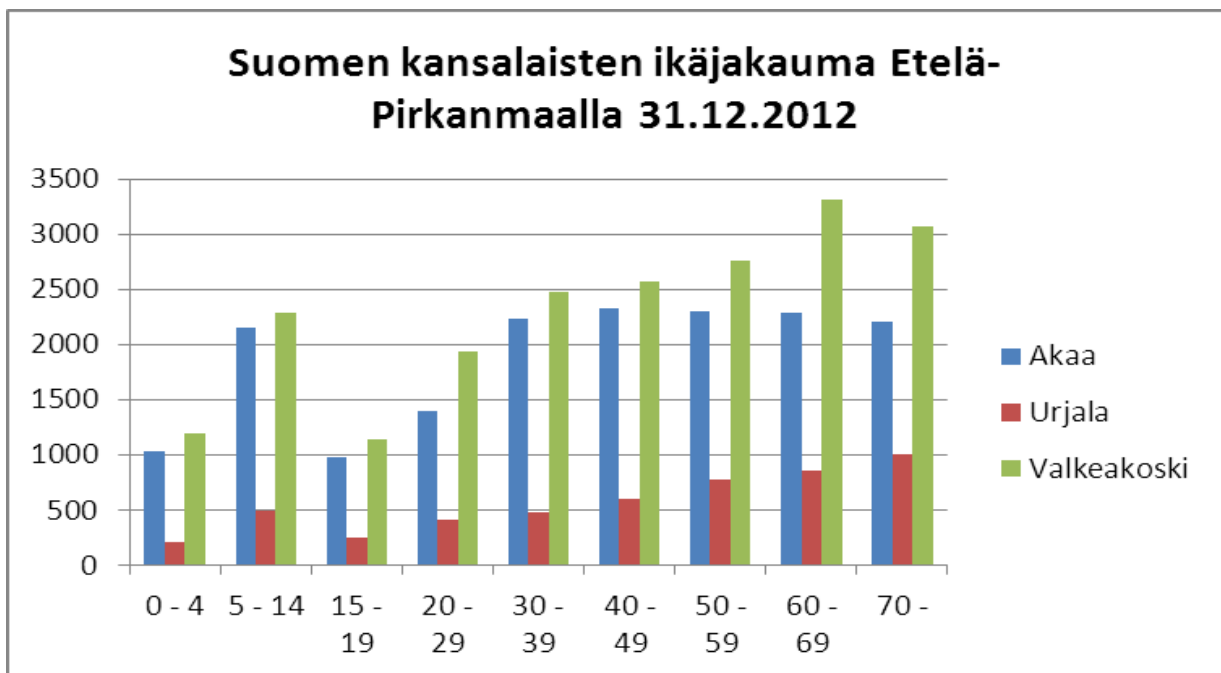
Ulkomaan kansalaiset Etelä-Pirkanmaalla 31.12.2012

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Laki kotoutumisen edistämisestä www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386?

Maahanmuuttovirasto www.migri.fi

- kansalaisuusasiat, oleskelulupa, työlupa, pakolais- ja turvapaikka-asiat

Poliisilaitokset www.poliisi.fi

- oleskelulupa, työlupa, turvapaikka-asiat, kansalaisuus

Maistraatit www.maistraatti.fi

- rekisteröinti, henkilötunnus, avioliitto

Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi

- Perustietoa Suomesta -esite
http://www.mol.fi/mol/fi/00_tyonhakijat/04_maahanmuuttajien_palvelut/life_in_finland/index.jsp
- Maahanmuuttajabarometri 2012
http://www.tem.fi/files/35826/Maahanmuuttajabarometri2012_11_2013.pdf
- Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013
http://www.tem.fi/files/37758/TEMrap_38_2013_web_23102013.pdf

Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) www.te-palvelut.fi

- työlupa, työnvälitys ja muut työvoimapalvelut
- Pirkanmaan työlupalinjaus
http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/57691/pirkanmaan_tyolupalinjaus_28_05_2013.pdf/5344be60-a087-4b9e-97ba-fa63d2c806d1

Kansaneläkelaitoksen (Kela) toimistot www.kela.fi

- sosiaaliturva

Verotoimistot www.vero.fi

- verotusasiat, tilapäisesti maassa oleskelevien rekisteröinti

In To Finland www.kela.fi/web/en/in-to-service-point-for-those-coming-to-work-in-finland

- Kelan ja Verohallinnon palvelupiste Suomeen tuleville työntekijöille

Suomen Punainen Risti www.punainenristi.fi

- työtä pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien kanssa

Infopankki www.infopankki.fi

Suomen kielen kurssihakupalvelu Finnish Courses www.finnishcourses.fi

Maahanmuuttajaneuvonta www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/maahanmuuttajat/neuvonta.html

Pirkanmaan tulkikeskus www.tampere.fi/tulkikeskus

Etnisten suhteiden neuvottelukunta www.intermin.fi/etno

Pelastakaa Lapset ry:n Rasisminvastainen materiaali www.pelastakaalapset.fi/toiminta/rasisminvastainen-tyo/

LIITE 1: Pirkanmaan tulkkikeskuksen ohjeet tulkin tilauksesta ja käytöstä

Tulkkiavustaja	03 5657 7314
ma-to klo 8–15.45 pe klo 8–15.15	
Käännösvälitys	03 5657 7200
Laskutus	03 5657 7200
Johtaja	050 550 4146
Laskutusosoite	Tampereen kaupunki Hyvinvointipalvelut/ Pirkanmaan tulkkikeskus PL 41 33201 TAMPERE
Sähköposti	etunimi.sukunimi@tampere.fi
Kotisivut	www.tampere.fi/tulkkikeskus

Pirkanmaan tulkkikeskus Tulkkaus- ja käännöspalvelut

Pirkanmaan tulkkikeskus tarjoaa tulkkaus- ja käännöspalveluja maahanmuuttajien kanssa tapahtuvaan asiakastyöhön silloin, kun viranomaisella ja asiakkaalla ei ole yhteistä kieltä.

Kielipalvelut on tarkoitettu ensisijaisesti Tampereen kaupungin sekä Tampereen lähikuntien viranomaisille. Tarjoamme palveluita myös muille tahoille.

Kielivalikoimaamme kuuluu kymmeniä eri kieliä. Kysytyimpiä ovat: persia, arabia, venäjä, kurdi ja somali.

Palvelut

Asioimistulkkaus tapahtuu joko paikan päällä tai etätulkkauksena puhelimen tai videotulkkauslaitteiden avulla.

Käännökset tehdään aikataulun mukaan, josta sovitaan käännösvälitystä hoitavan työntekijän kanssa.

Asiakaskoulutusta voi tilata seuraavista aiheista: tulkin tilaaminen, tulkin välityksellä toimiminen, tulkin rooli asioimistulkkauksessa, kulttuurierot ja kulttuurien välinen viestintä. Asiakaskoulutus räätälöidään tilaajan tarpeet huomioon ottaen.

Tulkin tilaaminen – tulkin tilaa aina viranomainen

- Tulkki kannattaa tilata aina, jos et tiedä varmasti, onko asiakkaan suomen kielen taito riittävä.
- Tilaa tulkki hyvissä ajoin.
- Huomaa, että tulkattava asiakaskäynti vie vähintään kaksinkertaisen ajan normaaliin asiakaskäyntiin verrattuna.
- Mikäli varattu aika muuttuu tai peruuntuu, ilmoita siitä heti tulkkivälitykseen. Jos peruutus tehdään samana päivänä, tulkkaus laskutetaan.
- Tulkit eivät ota varauksia paikan päällä tai puhelimitse.
- Tulkki ei voi tulkata asioimistilanteessa, johon osallistuvat esimerkiksi hänen lähisukulaisensa tai ystävänsä.

Ilmoita tulkkivälittäjälle:

- tulkki kieli (mahdollisesti murre)
- tulkkauspäivä
- tulkkauksen alkamis- ja päättymisaika
- tarvitaanko tulkkia mies/nainen
- tulkin kanssa työskentelevän viranomaisen nimi ja puhelinnumero
- maahanmuuttaja-asiakkaan nimi
- tulkkauspaikka ja tarkat osoitetiedot
- varaajan nimi ja puhelinnumero
- laskutusosoite, mikäli se on eri kuin tulkkausosoite
- tulkkauksen aihe (toimita mahdollinen etukäteismateriaali)

Asioiminen tulkin kanssa

Kohdistu puheesi asiakkaalle (älä tulkille) ja katso asiakasta kohti. Puhu mahdollisimman selkeästi ja ymmärrettävästi. Vältä ammattislangia.

Anna tulkille aikaa tulkata puheesi.

Kerro ja hoida itse tulkin välityksellä kaikki asiat, jotka haluat asiakkaasi saavan tietää (esim. lomakkeiden täyttäminen, reseptien selittäminen). Tulkki tulkkaa kaiken, mitä sanotaan. Hän ei lisää mitään eikä jätä mitään pois.

Pidä kiinni sovitusta aikataulusta, koska tulkki on paikalla vain varatun ajan. Jos yhtäjaksoinen tulkkaus kestää monta tuntia, on muistettava pitää taukoja.

Käytä tulkkina vain ammattitulkkia, älä asiakkaasi sukulaista, tuttavaa äläkä koskaan lasta.

Otamme mielellämme vastaan palautetta sähköpostitse tulkkikeskus@tampere.fi.